

Handleiding

Gebruik Shkorey in uw werk met Eritrese nieuwkomers.

Voorwoord		pag. 4
Algemeen		pag. 5
Tips voor Geboortezorg		pag. 6
Tips voor Onderwijs		pag. 8
Tips voor GGD'en en JGZ		pag. 10
Uitleg over de game		pag. 12
Indexlijst onderwerpen		pag. 18
Inhoud verhaallijnen		pag. 23
Winta	Menselijk lichaam	pag. 24
Milka	Veilig vrijen	pag. 28
Meron	Gezond zwanger worden	pag. 32
Lidiya	Zwangerschap	pag. 34
Samson	Opvoeden	pag. 38

Deze handleiding vindt u ook online op
www.shkorey.nl/onzeproducten/handleidingen/

Voor meer informatie en samenwerking vindt u ons op
website: www.shkorey.nl
Email: info@shkorey.nl
LinkedIn (NL): www.linkedin.com/company/shkorey
Instagram (Tigrinya): www.instagram.com/shkorey.nl

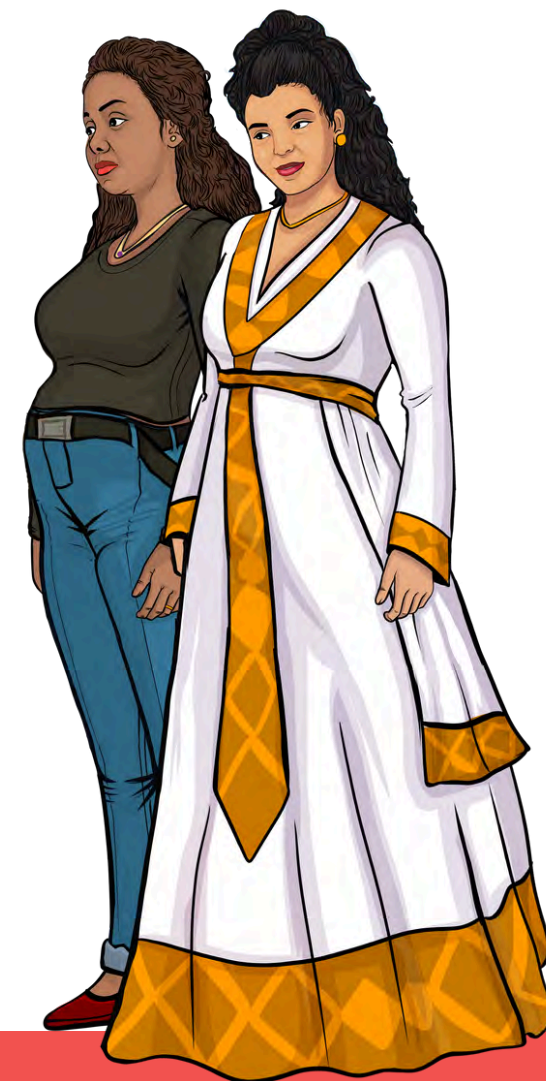
handleiding

LinkedIn
/shkorey

Instagram
/shkorey.nl

Beste lezers,

Wat fijn dat u deze handleiding voor Shkorey hebt gevonden! In uw werk met Eritrese cliënten is Shkorey een zinvol hulpmiddel bij vraagstukken op het gebied van thema's als relaties, seksualiteit, zwangerschap en het opvoeden van jonge kinderen in Nederland. In deze handleiding wordt u als professional bij de hand genomen t.a.v. de werking en toepassing van Shkorey in uw werk. Ook vindt u een toelichting op de inhoud. Shkorey is een veel omvattende tool. Voor Eritrese nieuwkomers is het bedoeld als een breed platform, waar zij op verschillende momenten naar terug kunnen komen en steeds iets nieuws kunnen ontdekken. Informatie die past bij hun levensfase en interesses.

Deze handleiding helpt u om uzelf en uw cliënten kennis te laten maken met Shkorey en om de app in te zetten in uw (zorg)relatie met Eritrese cliënten. Aanvullend bieden wij u passende tips t.a.v. cultuur-sensitief werken, taalverschillen overbruggen en brengen we behulpzame externe hulpbronnen voor u bij elkaar. Mijn persoonlijke advies is voor u om te starten met de **Tips voor beroepsgroepen**, vanaf pagina 6.

Ik ben erg trots op ons team en de samenwerkingen die deze handleiding, en alles wat zij beschrijft, tot stand hebben gebracht. Ik hoop dat het ook u van dienst mag zijn!

Met vriendelijke groet,
Geertje Postma

Beste lezers,

Bij het werken met Eritrese cliënten is het goed om u te realiseren dat het Nederlandse zorgsysteem nieuw is voor hen en ingewikkeld kan zijn. Zij zijn niet altijd bekend met zaken die voor u meer gebruikelijk zijn, bijvoorbeeld kraamzorg, het consultatiebureau of een kinkhoestvaccinatie. Ook hebben uw Eritrese cliënten hun eigen ervaringen en culturele gebruiken rondom onderwerpen als relaties, zwangerschap en opvoeding. Deze ervaringen en gebruiken zijn waardevol maar sluiten niet altijd goed aan bij het Nederlandse (zorg)systeem. U kunt uw cliënten helpen bij deze aansluiting.

Shkorey helpt professionals om cultuur- en taalbarrières te overbruggen, wat essentieel is voor effectieve communicatie, vooral in de gezondheidszorg en het sociale domein. Shkorey helpt daarnaast uw Eritrese cliënten om goed geïnformeerde keuzes te kunnen maken. Dit versterkt hun autonomie maar ook hun integratie in de Nederlandse samenleving.

Ik ben blij dit project te mogen leiden en bij te dragen aan betere zorg en ondersteuning voor de Eritrese gemeenschap. Hoewel ik uit Eritrea kom, heeft Shkorey ook mijn kennis en vaardigheden verder verdiept, waardoor ik mijn Eritrese cliënten nog beter kan ondersteunen.

Ten slotte wil ik het team en de samenwerkingspartners bedanken voor hun medewerking.

Met vriendelijke groet,
Saron Araya

Algemeen

De interactieve game Shkorey steunt Eritrese jongvolwassenen in Nederland om passende informatie te krijgen en weloverwogen keuzes te maken rond relaties, seksualiteit, zwangerschap en opvoeden. Praten over deze belangrijke onderwerpen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Shkorey kan zelfstandig gespeeld worden, maar is ook toepasbaar in een groep of bij 1-op-1 ondersteuning. U kunt alle inhoud zowel in het Nederlands als in het Tigrinya weergeven. Met deze handleiding geven wij professionals inzicht in de inhoud en toepassingsmogelijkheden van Shkorey. Daarnaast delen wij relevante andere informatiebronnen.

Hoe te beginnen?

Als u Shkorey samen met uw cliënt(en) of leerlingen wilt gebruiken, is het handig om zelf ook de app op uw telefoon te installeren. Pak uw smartphone of tablet en download Shkorey gratis via de App Store of Google Play. Gelukt? Kies uw taal, ga akkoord met de voorwaarden en maak uw spelersprofiel aan.

U kunt er als zorg- of dienstverlener ook voor kiezen om alleen uw cliënt of leerlingen de app te laten downloaden. U kunt dan o.a. aan de hand de gespreksvragen (deze vindt u bij Inhoud verhaallijnen bij ieder karakter, vanaf pag. 23) alsnog samen de inhoud van de game bespreken. Voor gebruik van bijvoorbeeld de groepsquiz-functie heeft u wel zelf de app nodig op uw telefoon. Wij zijn ervan overtuigd dat er voor iedereen iets nieuws te leren is met Shkorey!

In het kort

In Shkorey maakt de speler via korte films en interactieve verhaallijnen kennis met herkenbare hoofdpersonages en krijgen zij aanvullende informatie over de thematiek. Ook kunnen spelers o.a. in contact komen met relevante zorg- en dienstverlening in hun buurt. Om de game volledig te kunnen gebruiken is een internetverbinding nodig. De inhoud van Shkorey is tweetalig, Tigrinya en Nederlands. Iedere speler maakt zelf een taalkeuze, middels het vlaggetje rechtsboven in het scherm kan op ieder moment gewisseld worden tussen beide talen. Ook de externe hulpbronnen zijn zoveel mogelijk tweetalig en groepsquizzes kunnen meertalig gespeeld worden. Iedere speler kiest daarbij de eigen voorkeurstaal.

De hoofdthema's en hoofdpersonages binnen het spel zijn:

- **Menselijk lichaam** (verhaallijn Winta)
- **Veilig Vrijen** (verhaallijn Milka)
- **Gezond zwanger worden** (verhaallijn Meron)
- **Zwangerschap** (verhaallijn Lidiya)
- **Opvoeden van jonge kinderen** (verhaallijn Samson)

Toepassing Shkorey game

- Maak uw Eritrese cliënt* bij de eerste afspraak of intakegesprek bekend met de **Shkorey** game. Help om de game te **downloaden** op haar telefoon, of vraag de praktijkassistente dit te doen.
- Bekijk desgewenst samen de **uitlegvideo** (in NL en Tigrinya) over hoe de game werkt, of stuur de link per what'sapp door naar uw cliënt zodat zij deze later kan bekijken.
- Plak een **Shkorey** sticker voor in het zwangerschaps- of kraamboekje. Stickers kunt u bestellen via info@shkorey.nl. Met de QR-code op de sticker kan de game gedownload worden. Zo heeft zij regelmatig een visuele reminder aan de mogelijkheid om Shkorey te gebruiken.
- Indien u uw cliënt gericht bepaalde (sub)thema's wilt laten verkennen in **Shkorey**, kijk dan bij de indexlijst onder **Inhoud Verhaallijnen**. Voor zwangeren en nieuwe ouders zijn o.a. de verhaallijnen van personages **Lidiya** (hoofdthema *Zwangerschap*) en **Samson** (hoofdthema *Opvoeden jonge kinderen*) interessant.
- Motiveer uw cliënt om hoofdstukken te spelen in de app en inhoudelijke vervolgvragen die zij heeft voor u te noteren en mee te nemen naar de volgende afspraak.
- Indien u hier tijd voor kunt maken, bijvoorbeeld tijdens de kraamweek, speel dan samen met uw cliënt een hoofdstuk in het spel. Dit kunt u ieder op uw eigen telefoon en in uw eigen gewenste taal. Ga daarna in gesprek over de thema's en gebeurtenissen in het hoofdstuk. Gebruik hiervoor desgewenst onze **Gespreksvragen** per hoofdstuk.
- Is uw cliënt terughoudend voor het lezen van de verhaallijnen? Bekijk dan eerst een film (zie **Inhoud Verhaallijnen**) en speel samen een quiz (zie punt 5 **Uitleg over de game**) en ga aan de hand daarvan in gesprek.
- Doe samen met uw cliënt een groepsquiz (zie punt 5 **Uitleg over de game**), waarbij u kennis over zelf gekozen thema's toetst. Iedere speler kiest de eigen gewenste taal.
- Gebruik bovenstaande toepassingsmogelijkheden van **Shkorey** ook als u groepen begeleidt, bijvoorbeeld met Centering Pregnancy. In dat geval zijn de groepsquizzes (zie punt 5 **Uitleg over de game**) bij uitstek goed inzetbaar.
- Via **Hulp in jouw buurt** (ook onder de Help-knop in de Shkorey game) kan uw cliënt a.d.h.v. haar eigen postcode relevante zorg- of dienstverlening vinden.

*Lees: Cliënt en partner, indien van toepassing.

Taalverschillen overbruggen

- Laat **NOOIT** een kind tolken, ook niet als uw cliënt dit zelf voorstelt. Dit is mogelijk zeer schadelijk voor het kind en andere betrokkenen.
- Wees bewust van uw eigen taalgebruik en gespreksstijl. Niet alle beschikbare Nederlandse geboortezorg (bijvoorbeeld kraamzorg of lactatiekundige) zullen bekend zijn bij uw cliënt.
- Gebruik de **Terugvraagmethode** (Pharos).
- In de geboortezorg kunt u gebruik maken van professionele tolken en deze kosten declareren bij de zorgverzekeraar. Bekijk de **Factsheet Tolken** (KNOV) voor beoordeling van inzet van een tolk. Hierin staan ook wegingsfactoren voor de keuze tussen een informele of een professionele tolk. Neem deze door voordat uw cliënt en u hier samen een beslissing in maken.
- Indien uw cliënt en u kiezen voor inzet van een informele tolk, zoek dan bijvoorbeeld naar iemand die zelf ook bekend is met de NL'e geboortezorg, bijvoorbeeld vanuit eigen ervaring. Of vraag bij uw Gemeente, wijkteam of GGD of er sleutelpersonen of cultureel mediators werkzaam zijn in uw regio.
- Kijk op **Zoschakeltueentolkin** (Johannes Wier Stichting) voor meer informatie over de inzet van een professionele tolk in de geboortezorg.
- Controleer of de professionele tolk en uw cliënt hetzelfde dialect spreken/verstaan, ook als zij dezelfde hoofdtaal spreken.
- Bel indien mogelijk de professionele tolk vóórdat uw afspraak begint. Of laat de praktijkassistent dit doen. Dit kan wachttijd besparen tijdens de afspraak met uw cliënt.
- Maak bij de start van het gesprek afspraken met een tolk/ tolkdienst of deze alleen letterlijk vertaald wat er wordt gezegd, of dat deze ook als *cultuur vertaler* optreedt. Hierbij geeft de tolk extra uitleg over cultureel gerelateerde concepten/perspectieven. Benoem belangrijke non-verbale communicatie bij de tolk, of van belang zijnde gebeurtenissen (bijvoorbeeld dat uw cliënt huilt).
- Gebruik waar mogelijk visuele ondersteuningsmaterialen en/of voorlichtingsmaterialen in de eigen taal of begrijpbaar Nederlands (zie blokje **Achtergrondinformatie** hieronder voor links).
- Gebruik de **anamneselijst in Tigrinya** (Voorlichting Vertaald) voor verloskundigen.

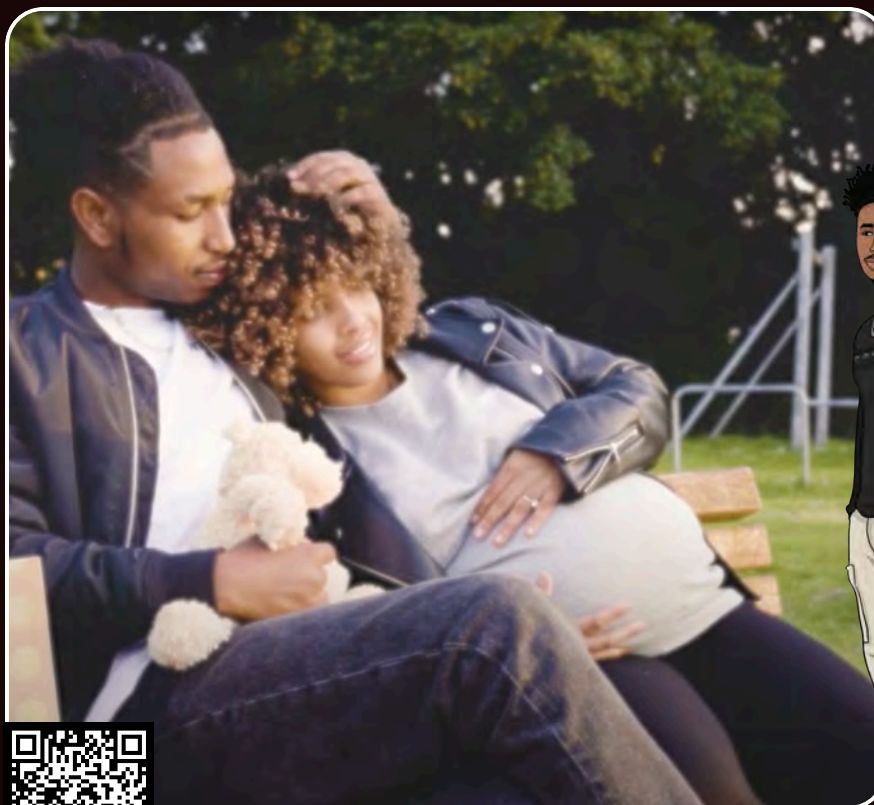

Cultuur sensitief werken

- Cultuur sensitief werken is noodzakelijk om gezondheidsverschillen te verkleinen, ook binnen de geboortezorg.
- Bekijk de **Infographic Cultuursensitief werken** (Pharos) voor overzichtelijke informatie over wat cultuur sensitief werken is en hoe je hier als zorgprofessional bewust mee aan de slag kunt.
- Neem de tijd voor kennismaking en opbouwen van een vertrouwensrelatie. Bepaal niet in uw eentje de gespreksagenda. Laat ruimte voor inbreng en vragen. Mogelijk heeft uw cliënt op verschillende manieren ruimte en stimulans nodig om vragen die zij heeft te stellen.
- Hou er rekening mee dat een Eritrese zwangere niet altijd bekend is met terminologie die u gewend bent, mede omdat de zorg voor zwangeren en gezinnen in Eritrea anders is geregeld. Denk bijvoorbeeld aan kraamzorg, een thuisbevalling of de kinkhoestvaccinatie. Neem de tijd om verschillen te bespreken en stel u hierin nieuwsgierig op.
- Probeer niet teveel informatie in één gesprek of afspraak te verwerken. Neem de tijd, plan indien nodig extra afspraken in en/of zoek extra ondersteuning voor uw cliënt. Hou er rekening mee dat u informatie moet herhalen.
- Bespreek gevoelige onderwerpen, zoals besnijdenis, negatieve seksuele ervaringen of huiselijk geweld, pas wanneer u voldoende tijd heeft gehad om een vertrouwensband met uw cliënt op te bouwen, tenzij het strikt noodzakelijk is om dit eerder te doen. Zet hierbij zo nodig, in overleg met uw cliënt, een professionele tolk in.
- Heb oog voor de kans dat uw Eritrese cliënt mogelijk meer ondersteuning nodig heeft en hier niet altijd zelf actief om zal vragen. Regelmatig ontbreekt een relevant sociaal netwerk die kan helpen om verschillende zaken rondom de zwangerschap en zorg voor een klein kind te organiseren. In sommige gevallen is het niet vanzelfsprekend dat u cliënt zelf (telefonisch of anderszins) informatie op kan vragen bij bijvoorbeeld de zorgverzekeraar of kraamzorg. Schakel hierbij, altijd in overleg met uw cliënt, waar nodig extra ondersteuning in, bijvoorbeeld bij uw samenwerkingspartners in de kraamzorg of het wijkteam.
- Met name bij een eerste zwangerschap bestaat er een kans dat de zwangere zich niet bewust is van de extra zorgkosten bij een zwangerschap (o.a. eigen bijdrage kraamzorg, kosten poliklinische bevalling) of dat zij hier haar zorgverzekering mogelijk nog op kan aanpassen. Verwijs indien mogelijk naar verdere ondersteuning hierin, bijvoorbeeld bij het wijkteam of gesprekken van bijvoorbeeld Humanitas of andere maatschappelijke organisaties.
- Gebruik voorlichtingsmateriaal in eigen taal en beeld (zie blok **Achtergrondinformatie**). Zoekt u een (visueel) hulpmiddel over een bepaald thema? Mail ons op info@shkorey.nl en wij denken graag met u mee.

Meer informatie

Kijk op onze website voor relevante achtergrondinformatie en hulpmiddelen www.shkorey.nl/meer_info

Fragment uit de film Meron

Toepassing Shkorey game

- Maak uw Eritrese studenten in de klas bekend met de **Shkorey** game. Help ze indien nodig om de game te **downloaden** op hun telefoon.
- Bekijk desgewenst samen de **uitlegvideo** (in NL en Tigrinya) over hoe de game werkt, of stuur deze link samen met de downloadlink en de **Instagrampagina** van Shkorey door naar uw studenten via de what'sappgroep van de klas.
- Neem kennis van de inhoud van de game bij **Inhoud Verhaallijnen**, of neem de indexlijst van alle onderwerpen door. Selecteer onderwerpen/hoofdstukken die aansluiten bij de thematiek die u in de klas wilt behandelen. Voor jongeren zijn zijn o.a. de verhaallijnen van personages **Winta** (Menselijk Lichaam) en **Milka** (Veilig Vrijen). De verhaallijnen over de andere hoofdpersonages kunnen ook bruikbaar zijn om jongeren te laten nadenken hoe zij hun toekomstige relaties en gezinsleven voor zich zien.
- Verschillende manieren waarop u **Shkorey** vervolgens kunt gebruiken in uw les:

> *Bekijk samen een Shkorey film in de klas, en ga a.d.h.v. de bijbehorende **Gespreksvragen** in gesprek over de gebeurtenissen in de film.*

> *Selecteer een bij uw les passend hoofdstuk en speel deze in de klas (+/- 10-15 minuten). Ga daarna in gesprek over de thema's en gebeurtenissen in het hoofdstuk. Gebruik hiervoor desgewenst onze **Gespreksvragen** per hoofdstuk.*

> *Zijn uw leerlingen terughoudend voor lezen van verhaallijnen? Bekijk dan eerst een film (zie **Inhoud Verhaallijnen**) en speel samen een quiz (zie punt 5 **Uitleg over de game**) en ga aan de hand daarvan in gesprek.*

> *Doe samen met uw klas een groepsquiz (zie punt 5 **Uitleg over de game**), waarbij u kennis over zelf gekozen thema's toetst. Iedere speler kiest de eigen gewenste taal. Deze functie is bij uitstek geschikt voor gebruik in de klas. U kunt zelf quizmaster zijn, of een van de leerlingen deze rol geven. U kunt desgewenst ook een **groepsquiz op afstand (online)** doen, door de game code per what'sapp te delen.*

> *Gebruik desgewenst een Chromecast of ander hulpmiddel om het scherm van de quizmaster te casten op het digibord of beamer. Zo kunnen de inhoud en resultaten van de klas op de quizvragen nog makkelijker centraal besproken worden.*

> *Ziet u geen kans om Shkorey zelf in de les te gebruiken, maar wilt u wel de thema's behandelen? Motiveer dan uw studenten om hoofdstukken te spelen in de app en inhoudelijke vervolgvragen die zij hebben te stellen in de volgende les.*

- Via **Hulp in jouw buurt** (ook onder de Help-knop in de Shkorey game) kunnen uw studenten a.d.h.v. hun eigen postcode relevante zorg- of dienstverlening vinden.

Taalverschillen overbruggen

- Binnen het onderwijs voor jonge nieuwkomers, bijvoorbeeld in Internationale Schakelklassen, bent u als geen ander bekend met het overbruggen van o.a. taalverschillen om uw leerlingen goed onderwijs te kunnen bieden. Waar het gaat om het behandelen van seksuele en reproductieve gezondheid in de klas, kan het zinvol zijn om met de GGD te overleggen of voorlichting in de eigen taal een mogelijkheid is. Kijk bijvoorbeeld op **deze kaart** of er in uw buurt een passende sleutelpersoon werkzaam is.
- Wees bewust van uw eigen taalgebruik en gespreksstijl. Niet alle woorden die u gebruikt (bijvoorbeeld van specifieke lichaamsdelen) zullen direct bekend zijn bij uw leerlingen. Ook de seksuele moraal is anders, wat ook verschillende terminologie met zich meebrengt.
- Gebruik waar mogelijk (naast Shkorey) visuele ondersteuningsmaterialen en/of voorlichtingsmaterialen in de eigen taal of begrijpbaar Nederlands (zie blokje **Achtergrondinformatie** hieronder voor voorbeelden).
- Ook binnen het onderwijs, bijvoorbeeld met veel verschillende moedertalen in een klas) kan **Zanzu** (Rutgers) een bruikbaar hulpmiddel zijn. Op deze website vindt u informatie over seksuele gezondheid in Tigrinya en 16 andere talen).

Cultuur sensitief werken

- Cultuur sensitief werken is noodzakelijk om (gezondheids)verschillen te verkleinen, ook binnen het onderwijs.
- Bekijk [deze pagina van Pharos](#) voor overzichtelijke informatie over cultuur sensitief werken binnen het onderwijs.
- Wees u bewust van uw eigen gevoelens, ervaringen en (culturele) achtergrond bij het behandelen van thematiek rondom relaties en seksuele en reproductieve gezondheid. En welke invloed deze hebben op uw gesprek met uw studenten.
- Neem uw tijd in het behandelen van deze thematiek in de klas. Probeer niet teveel informatie in 1 les te behandelen. Het langzaam opbouwen van vertrouwen om deze onderwerpen te bespreken is van groot belang. Uw leerlingen zullen mogelijk al wel seksuele ervaringen hebben opgedaan, maar hier niet open over spreken.
- Overleg met uw leerlingen of zij deze thematiek in een gemengde klas of liever met medestudenten van dezelfde sekse behandelen.
- Behandel de thematiek en ervaringen eerst via bijvoorbeeld de karakters en films/verhaallijnen van Shkorey. Zo kunt u de thematiek al wel introduceren, zonder dat het direct heel persoonlijk wordt. Als er voldoende vertrouwen binnen de groep is, kunt u ook doorspreken over persoonlijke meningen en ervaringen. Maak hierbij overwogen keuzes welke **Gespreksvragen** u op welk moment inzet. Deze gaan deels over de karakters en deels over persoonlijke ervaringen.
- Het kan enorm helpen wanneer u zich kwetsbaar durft op te stellen en bijvoorbeeld ook eigen ervaringen deelt met uw leerlingen. Dit kan drempelverlagend werken voor jongeren om hetzelfde te doen.
- De verschillen tussen Eritrea en Nederland zijn soms groot t.a.v. deze thematiek. Het kan helpen indien u zelf ook meer kennis heeft over deze verschillen. In de Shkorey game wordt bij ieder spelhoofdstuk onder de knop **Toelichting** (zie ook punt 3 onder **Uitleg over de game**), de vergelijking gemaakt tussen Eritrea en Nederland t.a.v. de onderwerpen in de betreffende verhaallijn. Neem deze zelf eens door en bespreek het met uw leerlingen.
- Herhaling van informatie over deze thematiek is belangrijk. Door herhaling kan ook worden geoefend met het opbouwen van vertrouwdheid en openheid om deze thematiek te bespreken.

Meer informatie

Kijk op onze website voor relevante achtergrondinformatie en hulpmiddelen www.shkorey.nl/meer_info

Fragment uit de film Milka

Toepassing Shkorey game

- Voor GGD'en en andere JGZ-organisaties zijn er verschillende afdelingen waar de Shkorey game kan worden ingezet als hulpmiddel. Bijvoorbeeld voor:
  - > Eritrese gezinnen op het **consultatiebureau** (incl. bezoek vd kinkhoestvaccinatie);
  - > bij het **perinataal huisbezoek** bij Eritrese zwangeren;
  - > bij **voorlichtingen** en JGZ door de **PGA op AZC's**;
  - > bij **gezondheidsvoorlichters** op bijvoorbeeld de ISK's;
  - > **aandachtsfunctionarissen NuNietZwanger** in de ondersteuning van Eritrese cliënten;
  - > **aanvullende informatie** voor Eritrese cliënten op het **SoaSense spreekuur** of bij preventie-activiteiten vanuit Sense op bijvoorbeeld ISK's.

Eventueel kunnen ook Eritrese cliënten bij de **TBC-screening** bekend worden gemaakt met Shkorey (bijvoorbeeld via de sticker, zie hieronder) en kan er vanuit **Kansrijke Start** bekendheid aan worden gegeven binnen regionale en lokale netwerken. Zie hiervoor bijv. ook de Tips voor Geboortezorg.

- Inzet kan geschikt zijn voor individuele cliënten/gezinnen en voor groepen.
- Bij individuele cliënten en gezinnen: Maak uw cliënt(en) bij de eerste afspraak of intakegesprek bekend met de Shkorey game. Help om de game te **downloaden** op haar telefoon, of vraag de assistente dit te doen.
- Bekijk desgewenst samen de **uitlegvideo** (in NL en Tigrinya) over hoe de game werkt, of stuur deze link samen met de downloadlink per what'sapp door naar uw cliënt zodat zij deze later kunnen bekijken.
- Plak een Shkorey sticker voor in het consultatiebureau boekje van cliënten. Stickers kunt u bestellen via info@shkorey.nl. Met de QR-code op de sticker kan de game gedownload worden. Op deze manier is bij elk bezoek aan het consultatiebureau een visuele reminder aan de mogelijkheid om Shkorey te gebruiken.
- Bij inzet voor groepen (bijv. AZC's en scholen) kunnen zowel de films, de verhaallijnen (incl. de **Gespreksvragen**) als de quizzes gebruikt worden voor, tijdens of na de voorlichting. We verwijzen graag naar de **Tips voor Onderwijs** op welke concrete manieren **Shkorey** hierbij precies gebruikt kan worden.
- Indien u uw cliënt of groep gericht bepaalde (sub)thema's wilt laten verkennen in Shkorey, bijvoorbeeld ter voorbereiding op een volgende les of afspraak, kijk dan bij de indexlijst onder **Inhoud Verhaallijnen** naar welke verhaallijnen en hoofdstukken u kunt verwijzen. U kunt dan bij de volgende afspraak of les de inhoud van de verhaallijnen gebruiken om het gesprek over specifieke (sub)thema's te starten.
- Bekend maken bij aandachtsfunctionarissen **NuNietZwanger**. Deel met hen de **downloadlink** naar de game en de link naar de **uitleg video**. Naast de vragenkaarten van NuNietZwanger, kan ook Shkorey en de bijbehorende **Gespreksvragen** helpen om het gesprekken met Eritrese cliënten vorm te geven.
- Via **Hulp in jouw buurt** (ook onder de Help-knop in de Shkorey game) kunnen uw cliënten a.d.h.v. hun eigen postcode relevante zorg- of dienstverlening vinden.

Taalverschillen overbruggen

- Laat **NOOIT** een kind tolken, ook niet als uw cliënt dit zelf voorstelt. Dit is potentieel zeer schadelijk voor het kind en andere betrokkenen.
- Wees bewust van uw eigen taalgebruik en gespreksstijl. Niet alle concepten uit de Nederlandse (jeugd)gezondheidszorg (bijvoorbeeld kraamzorg) zullen bekend zijn bij uw cliënt.
- Maak gebruik van de **Terugvraagmethode** (Pharos).
- Voor asielzoekers met een COA-zorgpas, Oekraïense vluchtelingen en zorgvragers die mogelijk slachtoffer zijn van mensenhandel, kunt u gebruik maken van een professionele tolk. In andere gevallen moet u binnen uw eigen organisatie navragen hoe u een tolk kunt inschakelen. Voor meer informatie over de (afwegingen bij de) inzet van tolken voor GGD'en en JGZ-organisaties, kijkt u op [Zoschakeltueentolk](#) in.
- Indien uw cliënt en u kiezen voor inzet van een informele tolk, zoek dan bijvoorbeeld naar iemand die zelf ook bekend is met de NL'e (jeugd)gezondheidszorg, bijvoorbeeld omdat zij zelf ook een kind hebben. Of vraag bij uw Gemeente, wijkteam of eigen GGD organisatie of er sleutelpersonen of cultureel mediators werkzaam zijn in uw regio. Kijk bijvoorbeeld op [deze kaart](#) of er in uw buurt een passende sleutelpersoon werkzaam is.
- Controleer of de professionele tolk en uw cliënt hetzelfde dialect spreken/verstaan, ook als zij dezelfde hoofdtaal spreken.
- Bel indien mogelijk de professionele tolk vóórdat uw afspraak begint. Of laat de assistent dit doen. Dit kan wachttijd besparen tijdens de afspraak met uw cliënt.
- Maak bij de start van het gesprek afspraken met een tolk(endienst) of deze alleen letterlijk vertaald wat er wordt gezegd, of dat deze ook als cultuurvertaler optreedt (waarbij de tolk bijvoorbeeld extra uitleg geeft aan u of de cliënt over cultureel bepaalde concepten/perspectieven. Benoem eventuele non-verbale communicatie bij de tolk, of van belang zijnde gebeurtenissen (bijvoorbeeld dat uw cliënt huilt).
- Gebruik waar mogelijk visuele ondersteuningsmaterialen en/of voorlichtingsmaterialen in de eigen taal of begrijpbaar Nederlands (zie blokje **Achtergrondinformatie** hieronder voor concrete voorbeelden en links). Zoekt u een (visueel) hulpmiddel over een bepaald thema? Mail ons op info@shkorey.nl en wij zoeken en denken graag met u mee.

Cultuur sensitief werken

- Cultuur sensitief werken is noodzakelijk om gezondheidsverschillen te verkleinen.
- Bekijk de **Infographic Cultuursensitief werken** (Pharos, 2 pagina's) voor overzichtelijke informatie over wat cultuur sensitief werken is en hoe je hier als (zorg)professional bewust mee aan de slag kunt.
- Neem de tijd voor kennismaking en opbouwen van een vertrouwensrelatie. Bepaal niet in uw eentje de gespreksagenda. Laat ruimte voor inbreng en vragen. Mogelijk heeft uw cliënt op verschillende manieren ruimte en stimulans nodig om vragen die zij heeft te stellen.
- Hou er rekening mee dat een Eritrese cliënt niet altijd bekend is met terminologie die u gewend bent, mede omdat de zorg in Eritrea anders is geregeld. Denk bijvoorbeeld aan kraamzorg of kinkhoestvaccinatie. Neem de tijd om verschillen te bespreken en stel u hierin nieuwsgierig op.
- Probeer niet teveel informatie in één gesprek of afspraak te verwerken. Neem de tijd, plan indien nodig extra afspraken in en/of zoek extra ondersteuning voor uw cliënt. Hou er rekening mee dat u informatie moet herhalen.
- Bespreek gevoelige onderwerpen, zoals besnijdenis, negatieve seksuele ervaringen of huiselijk geweld, pas wanneer u voldoende tijd heeft gehad om een vertrouwensband met uw cliënt op te bouwen, tenzij het strikt noodzakelijk is om dit eerder te doen. Zet hierbij zo nodig, in overleg met uw cliënt, een professionele tolk in.
- Heb oog voor de kans dat uw Eritrese cliënt mogelijk meer ondersteuning nodig heeft en hier niet altijd zelf actief om zal vragen. Regelmatig ontbreekt een relevant sociaal netwerk die kan helpen om verschillende zaken rondom bijvoorbeeld zwangerschap en zorg voor een klein kind te organiseren. In sommige gevallen is het niet vanzelfsprekend dat u cliënt zelf (telefonisch of anderszins) informatie op kan vragen. Schakel hierbij, altijd in overleg met uw cliënt, waar nodig extra ondersteuning in, bijvoorbeeld bij uw samenwerkingspartners. Indien beschikbaar, verwijst naar aanvullende groepszorg voor zwangeren en ouders. In Friesland o.a. meer info over groepszorg via info@shkorey.nl.
- Met name bij een eerste zwangerschap bestaat er een kans dat de zwangere zich niet bewust is van de extra zorgkosten bij een zwangerschap (o.a. eigen bijdrage kraamzorg, kosten poliklinische bevalling) of dat zij hier haar zorgverzekering mogelijk nog op kan aanpassen. Verwijs indien mogelijk bij prenataal huisbezoek naar verdere ondersteuning hierin, bijvoorbeeld bij het wijkteam of sprekers van bijvoorbeeld Humanitas of andere maatschappelijke organisaties.

Meer informatie

Kijk op onze website voor relevante achtergrondinformatie en hulpmiddelen
www.shkorey.nl/meer_info

Wijs uw cliënten ook op onze Shkorey **podcast serie** en **informatieve filmpjes** (in het Tigrinya) over diverse Shkorey thema's. Deze vindt u op ons [YouTube-](#) en [Instagram kanaal](#).

Hoe werkt de Shkorey app?

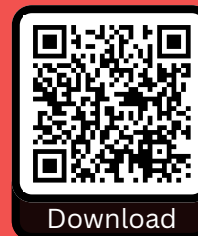
Wat kan een speler verwachten binnen het spel en hoe is het spel opgebouwd? We geven hieronder een uitleg over de gameplay en alle knoppen en functies in de app.

= Offline bruikbaar

= Internet nodig

1a. Downloaden en profiel aanmaken

Bij de eerste keer gebruik van Shkorey, maakt de speler eenmalig een profiel aan. De speler kiest een nickname en een avatar. Bij het aanmaken van het profiel kiest de speler ook de gewenste taal, Nederlands of Tigrinya.

Let op: in de verhaallijnen en startscherm kan rechtsboven in het scherm de gewenste taal op ieder moment gewijzigd worden, door te klikken op het **taalvlaggetje**. Gebruikers kunnen dus ook wisselen, bijvoorbeeld om bepaalde terminologie beter te kunnen begrijpen.

1b. Startscherm

Na het opstarten van de game, komt de speler in het startscherm. Op het startscherm van Shkorey staan de hoofdpersonages Winta, Milka, Meron, Lidiya en Samson afgebeeld. Zij hebben elk een eigen pagina binnen de game. Ook heeft het startscherm diverse knoppen. Deze lichten we hieronder toe.

- Met de knop **Speel Verhaal** kiest de speler een hoofdpersonage. Vervolgens kiest de speler voor de introductiefilm of een hoofdstuk in de verhaallijn. Zie **Inhoud verhaallijnen** vanaf pag. 23 voor verdere toelichting.
- Met de knop **Speel Quiz** neemt de speler deel aan een kennisquiz. Deze quizzes zitten ook aan het einde van elke verhaallijn. Zie kopje 5 hieronder voor verdere toelichting op de quizzes.
- Met de knop **Bekijk uitlegvideo** vindt de speler een uitlegvideo (Nederlands en Tigrinya).
- Met de knop **Profiel en statistieken** ziet de speler de eigen profiel instellingen en de eigen voortgang op de quizzes.
- Met de knop **Over Shkorey** vindt de speler korte achtergrond informatie over het project Shkorey, en een link naar deze online handleiding.
- Met de knop **Beoordeel de app** geeft de speler een beoordeling over de app.

Download

Let op: kijk bij **Tips voor verschillende beroepsgroepen** vanaf pag. 23 hoe u deze verhaallijnen kunt inzetten bij groepen en individuele cliënten.

2. Verhaallijnen

De verhaallijnen zijn de kern van de game. Via **Speel Verhaal** selecteert de speler een hoofd karakter, en vervolgens de introductiefilm of een hoofdstuk. De hoofdstukken zijn interactieve verhaallijnen. De speler krijgt verschillende vormen van informatie en helpt het hoofd karakter met het maken van keuzes. Deze keuzes beïnvloeden deels het verloop van de verhaallijn. Hierdoor oefent de speler in een veilige omgeving met het maken van keuzes en ‘ervaart’ wat de implicaties zijn van verschillende keuzes. Ieder hoofdstuk heeft één bepalende keuze waardoor de verhaallijn verandert, de andere beslissingen beïnvloeden de verhaallijn niet.

De verhalen in de verschillende hoofdstukken volgen elkaar op. De verhalen van de verschillende hoofd karakters zijn aan elkaar verbonden, maar kunnen los van elkaar gespeeld worden. De speler krijgt het meest volledige beeld wanneer alle hoofdstukken van alle karakters zijn gespeeld. Dit verdeeld over de tijd en naar gelang de interesses van de speler. De speeltijd per hoofdstuk is ongeveer 10-15 minuten.

In de verhaallijnen zit relevante kennis en informatie verweven. Ieder hoofdstuk sluit af met een quiz over de gedeelde informatie. Een overzicht van de inhoud en subthema’s van alle hoofdstukken vindt u in deze handleiding onder Inhoud Verhaallijnen.

3. Hulpknoppen

Bij iedere verhaallijn vindt de speler bovenin het scherm drie hulpknoppen. De inhoud onder deze hulpknoppen sluit aan bij de onderwerpen en gebeurtenissen in het verhaal. De drie hulpknoppen zijn:

Onder de knop Help vindt de speler aanvullende informatie rondom de sub-thematiek. Hierbij wordt verwezen naar online hulpbronnen en informatie, in het Nederlands en indien beschikbaar in het Tigrinya. Er wordt o.a. verwezen naar relevante pagina's op **Zanzu** van **Rutgers**, diverse hulpmiddelen van **Pharos** en **De Verloskundige**. Een standaard link bij ieder hoofdstuk is **Hulp in jouw buurt** (zie ook punt 4 op de volgende pagina).

Bij de knop **Toelichting** vindt de speler een vergelijking tussen Eritrea en Nederland rondom de behandelde subthema's in de verhaallijn.

Bij de knop **Tips** vindt de speler concrete en toepasbare tips rondom de behandelde subthema's in de verhaallijn.

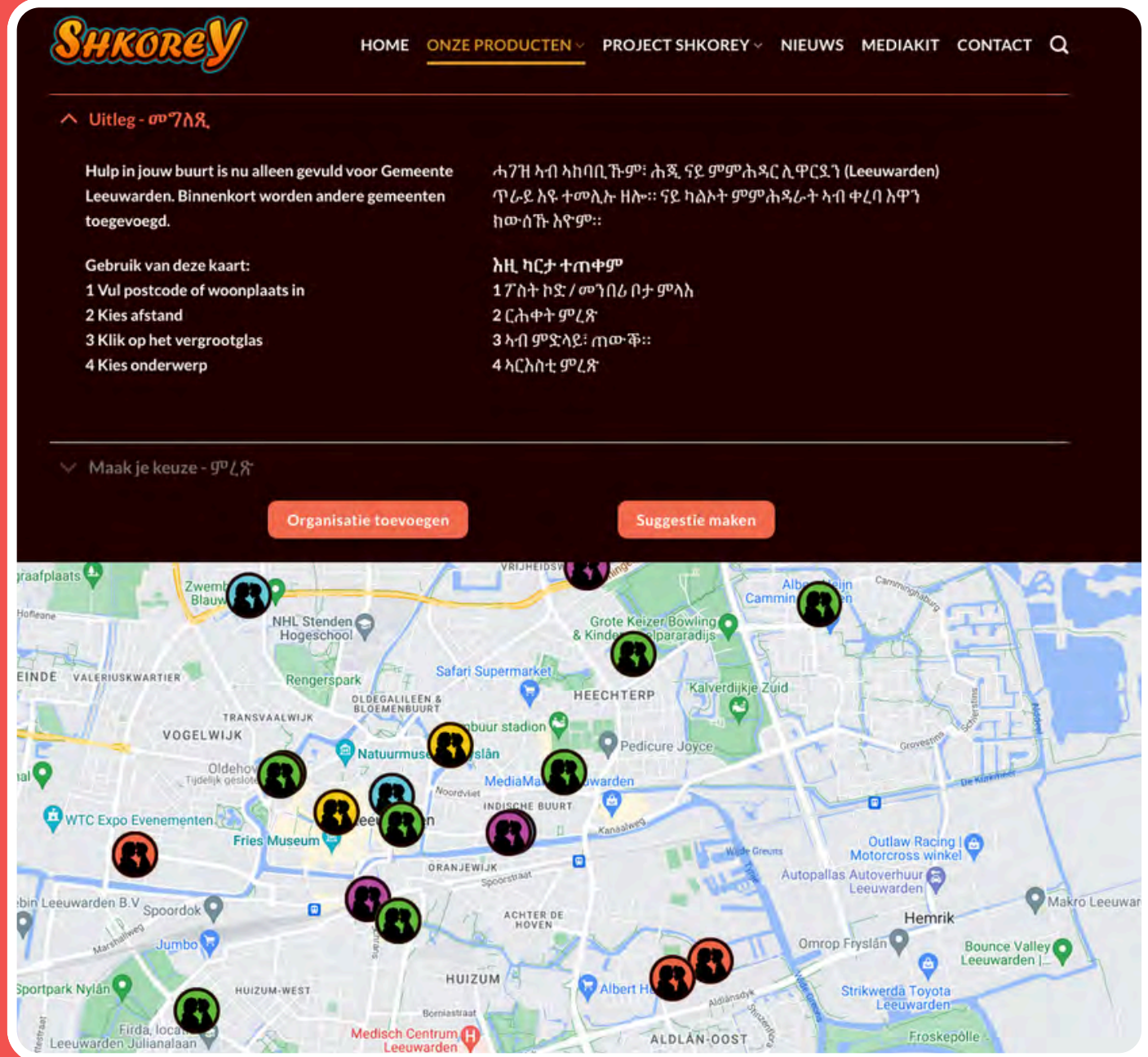
Bij de knop **Help** vindt de speler aanvullende externe hulpbronnen rondom de behandelde subthema's in de verhaallijn (zie ook kader).

4. Hulp in jouw buurt

Onder de knop Help staat standaard de optie **Hulp in jouw buurt**. Dit is een online sociale kaart, waarmee de speler met de eigen postcode zorg- en dienstverlening in de eigen regio vindt. De speler kan specifiek zoeken op ondersteuning per hoofdthema. Vanuit Hulp in jouw buurt kan met 1 klik gebeld of gemaïld worden naar de organisaties op de kaart.

Via de oranje knoppen **Organisatie toevoegen** en **Suggestie maken** (zie plaatje hiernaast) kunnen organisaties of spelers nieuwe punten toevoegen op de kaart. Opname in de kaart wordt geverifieerd bij de betreffende organisatie.

Wilt u uw organisatie ook vindbaar maken voor Shkorey spelers? Ga dan naar **Hulp in jouw buurt** en voeg uw organisatie toe.

SHKOREY HOME ONZE PRODUCTEN PROJECT SHKOREY NIEUWS MEDIKIT CONTACT

Uitleg - መግለጫ

Hulp in jouw buurt is nu alleen gevuld voor Gemeente Leeuwarden. Binnenkort worden andere gemeenten toegevoegd.

ሓገዝ ኣብ ኣከበቢ ኹም፣ ሕጂ ናይ ምምሕዳር ሊዋርዲን (Leeuwarden) ጥራይ እዩ ተመሊኩ ዘሎ። ናይ ካልኦት ምምሕዳራት ኣብ ቀረባ እዋን ከውሰኹ እዮም።

Gebruik van deze kaart:

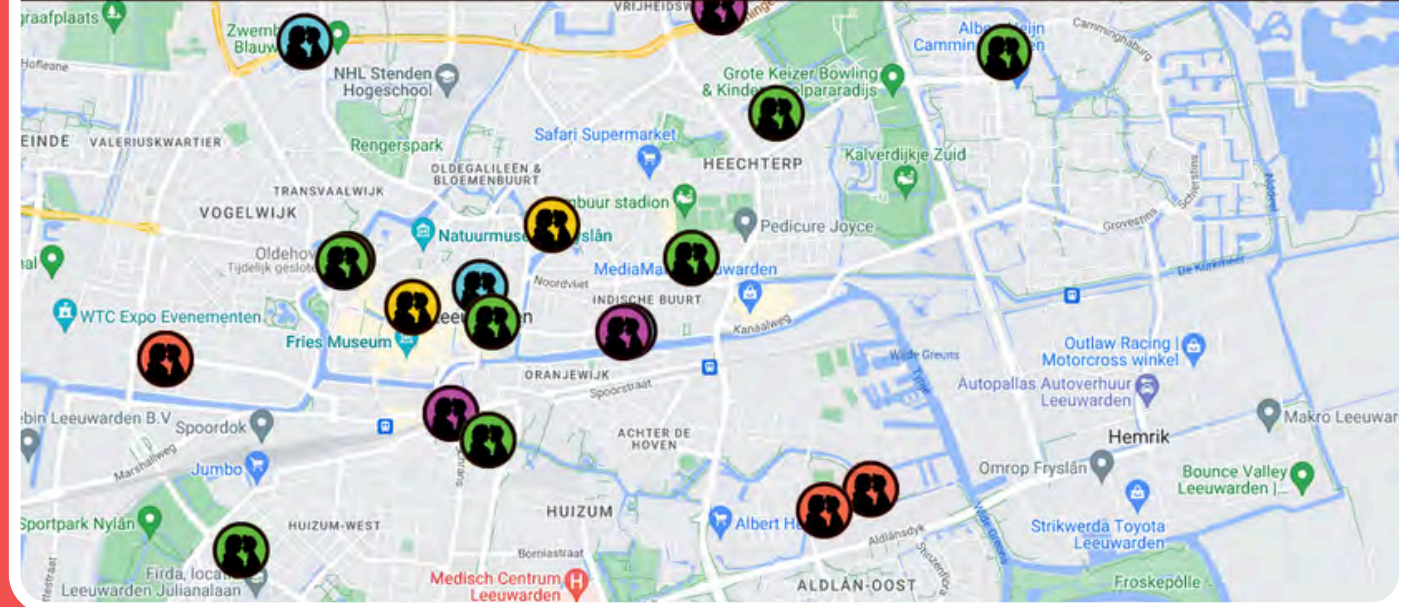
- 1 Vul postcode of woonplaats in
- 2 Kies afstand
- 3 Klik op het vergrootglas
- 4 Kies onderwerp

አዚ ካርታ ተጠቀም

- 1 ፖስት ኮድ / መንበሪ ቦታ ምላሳ
- 2 ርሕቀት ምረጽ
- 3 ኣብ ምድላይ፣ ጣውቕ።
- 4 ኣርክስቲ ምረጽ

Maak je keuze - ምረጽ

Organisatie toevoegen Suggestie maken

5. Quiz

De quizzes zijn op meerdere manieren bruikbaar. Allereerst wordt elk hoofdstuk (zie kopje 2) afgesloten met een quiz. In de quiz is informatie uit de verhaallijnen en de hulpknoppen verwerkt. De speler kan hier punten mee scoren en de eigen resultaten eventueel delen via social media. Het spel selecteert automatisch relevante quizvragen.

Via het startscherm kunnen met de knop **Speel Quiz** de quizzes ook direct (dus zonder doorloop van de verhaallijnen) gespeeld worden. Hierbij heeft de speler drie opties:

Let op: kijk bij **Tips voor verschillende beroepsgroepen** hoe u deze quizzes kunt inzetten bij groepen en individuele cliënten.

• Quiz spelen

De speler kiest zelf de onderwerpen en een avatar.

• Online quiz maken

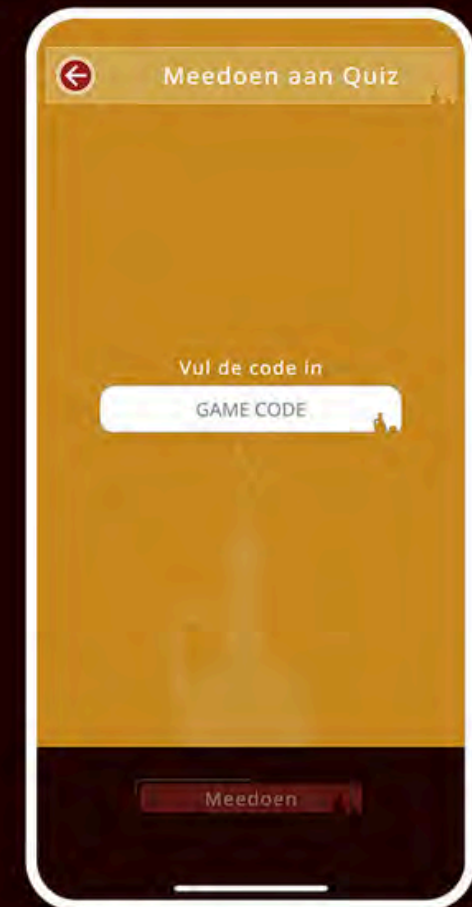
Een gebruiker (bijvoorbeeld een docent of andere speler) is de quizmaster. De quizmaster kiest de onderwerpen, de reactietijd en wanneer de quiz start. Via een code nodigt de quizmaster andere spelers uit om samen de quiz te spelen.

Let op: deze functie kan meertalig worden gebruikt. Iedere deelnemer kiest zelf de gewenste taal voor het eigen scherm.

• Meedoen met quiz

Via een door de quizmaster gedeelde code doet de speler mee aan een groepsquiz. Iedere speler beantwoordt de vragen via de eigen telefoon in de eigen gekozen taal.

Onderwerpen	Waar behandeld?
Alleenstaande ouder	Film Lidiya
Alcoholmisbruik	Film Meron Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger Meron Hfst 2 - Heftige ruzie
Anticonceptie	Milka Hfst 4 – Mezelf beschermen Milka Hfst 5 – De eerste keer met Awet Milka Hfst 6 – Bedrog van Awet
Babykamer/babybedje	Lidiya Hfst 3 – Dingen regelen voor de baby
Bedklossen	Lidiya Hfst 3 – Dingen regelen voor de baby
Bedrog	Milka Hfst 6 – Bedrog van Awet
Belinstructies (gynaecoloog) Belinstructies (verloskundige)	Lidiya Hfst 4 – Lidiya’s kindje komt bijna! Lidiya Hfst 6 – Bevalling Mikal
Besnijdenis (meisjes)	Winta Hfst 4 – Jouw lichaam, mijn lichaam
Bevallen (houdingen)	Lidiya Hfst 6 – Bevalling Mikal
Bevallen (inleiden))	Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Bevallen (kosten))	Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Bevallen (medisch)	Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Bevallen (niet medisch)	Lidiya Hfst 6 – Bevalling Mikal
Bevallen (pijnbestrijding)	Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Bevallen (weeën)	Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Bevallingstas	Lidiya Hfst 4 – Lidiya’s kindje komt bijna!
Borstvoeding	Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Centering Pregnancy	Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen
Combinatie zorg-werk-school	Samsom Hfst 5 – Hoe regelen we dit thuis / Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau Samson Hfst 7 – Amira groeit op
Communicatie	Winta Hfst 3 – Ruzie Thuis Milka Hfst 1 – Ben ik verliefd? Milka Hfst 2 – Prille relatie Milka Hfst 5 – De eerste keer met Awet Meron Hfst 2 - Heftige ruzie Meron Hfst 3 - We lossen het samen op Samsom Hfst 5 – Hoe regelen we dit thuis? Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau
Consultatiebureau (controles)	Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau
Contact maken	Milka Hfst 1 – Ben ik verliefd?
Controles na de bevalling	Samson Hfst 2 – De verloskundige komt

Onderwerpen

Waar behandeld?

De eerste keer	Milka Hfst 5 – De eerste keer met Awet
Financiën (eenoudertoeslag)	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
Financiën (extra ondersteuning)	Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen
Financiën (Kinderbijslag)	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
Financiën (Kinderopvangtoeslag)	Samson Hfst 7 – Amira groeit op
Financiën (Kindgebonden budget)	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
Financiën (levensonderhoud kind)	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
Flesvoeding	Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Flirten	Milka Hfst 1 – Ben ik verliefd?
Geboorteplan	Lidiya Hfst 4 – Lidiya's kindje komt bijna!
Gehoortest	Samson Hfst 4 – Hielprik en gehoortest
Geslachtsorganen	Winta Hfst 4 – Jouw lichaam, mijn lichaam
Gynaecologische zorg	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige
Hielprik	Samson Hfst 4 – Hielprik en gehoortest
HIV	Milka Hfst 4 – Mezelf beschermen
HIV & zwangerschap	Lidiya Hfst 4 – Lidiya's kindje komt bijna! Lidiya Hfst 5 – Bevalling Lidiya
Huiselijk geweld	Meron Hfst 2 - Heftige ruzie
Inschrijving gemeente	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
JGZ (introductie)	Samson Hfst 4 – Hielprik en gehoortest
JGZ	Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau
Kindbewegingen	Lidiya Hfst 4 – Lidiya's kindje komt bijna!
Kinderopvang	Samson Hfst 7 – Amira groeit op
Kolven	Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Komst van een kind	Film Samson
Kraampakket	Lidiya Hfst 3 – Dingen regelen voor de baby Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Kraamzorg	Lidiya Hfst 6 – Bevalling Mikal
Kraamzorg (incl. kosten)	Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Kraamzorg (intakegesprek)	Samson Hfst 1 – De kraamverzorgster komt
Kraamzorg (intro)	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige
Kraamzorg (regelen)	Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen
Leefstijl (preconceptie)	Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger
Leefstijl (Zwangerschap)	Meron Hfst 3 - We lossen het samen op Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige

Onderwerpen	Waar behandeld?
Lichaamsdelen	Winta Hfst 4 – Jouw lichaam, mijn lichaam
Maternale kinkhoestvaccinatie	Lidiya Hfst 4 – Lidiya’s kindje komt bijna!
Menstruatie	Winta Hfst 1 – De puberteit
Miskraam	Lidiya Hfst 3 – Dingen regelen voor de baby Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger
Na de geboorte	Lidiya Hfst 6 – Bevalling Mikal Samson Hfst 2 – De verloskundige komt
Nationaliteit kindje	Samson Hfst 3 – Amira wordt ingeschreven
Nieuwe school	Film Winta
Onbedoelde zwangerschap	Film Milka Milka Hfst 7 – Ben ik zwanger?
Ondersteuning zoeken	Milka Hfst 3 – Wil ik dit wel? Milka Hfst 4 – Mezelf beschermen Milka Hfst 6 – Bedrog van Awet
Onderzoeken en echo's	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige
Ongewenste kinderloosheid	Film Meron
Puberteit	Winta Hfst 1 – De puberteit
Prenatale sterfte	Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger
Relatieproblemen	Film Meron Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger Meron Hfst 2 - Heftige ruzie Meron Hfst 3 - We lossen het samen op
Seksualiteit (introductie)	Winta Hfst 2 – Alles is nieuw
Seks in de media	Winta Hfst 2 – Alles is nieuw
Seks in samenleving	Winta Hfst 2 – Alles is nieuw
Seksualiteit en veiligheid online	Milka Hfst 5 – De eerste keer met Awet
Seksueel geweld	Milka Hfst 3 – Wil ik dit wel?
SOA's	Milka Hfst 4 – Mezelf beschermen Milka Hfst 6 – Bedrog van Awet
Soorten relaties	Milka Hfst 1 – Ben ik verliefd? Milka Hfst 2 – Prille relatie

Onderwerpen	Waar behandeld?
Spanningen in familie	Film Winta Winta Hfst 1 – De puberteit Winta Hfst 3 – Ruzie Thuis Film Milka Film Samson
Stevig Ouderschap	Samsom Hfst 5 – Hoe regelen we dit thuis? Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau
Uitzetlijst	Lidiya Hfst 3 – Dingen regelen voor de baby
Vaccinatieschema	Samson Hfst 6 – Naar het consultatiebureau
Veranderingen in het lichaam	Winta Hfst 4 – Jouw lichaam, mijn lichaam
Verliefdheid	Film Winta Winta Hfst 2 – Alles is nieuw Winta Hfst 3 – Ruzie Thuis Milka Hfst 1 – Ben ik verliefd? Milka Hfst 2 – Prille relatie
Verliefdheid (liefdesverdriet)	Milka Hfst 6 – Bedrog van Awet
Verlof vaders	Samsom Hfst 5 – Hoe regelen we dit thuis?
Verloskundige zorg	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige
Verloskundige zorg (thuisbezoek)	Samson Hfst 2 – De verloskundige komt
Vorbereidingen komst kindje	Film Lidiya
Vriendschappen	Film Winta
Vruchtbaarheid	Meron Hfst 1 - Ons geluk van vroeger Meron Hfst 3 - We lossen het samen op
Vruchtbaarheid (behandelingen)	Meron Hfst 2 - Heftige ruzie
VVE-indicatie	Samson Hfst 7 – Amira groeit op
Wederzijdse instemming	Winta Hfst 2 – Alles is nieuw Milka Hfst 3 – Wil ik dit wel? Milka Hfst 5 – De eerste keer met Awet
Welzijn (nieuwe) ouders	Samson Hfst 2 – De verloskundige komt
Zorgen voor je lichaam	Winta Hfst 4 – Jouw lichaam, mijn lichaam
Zorgverzekering	Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen
Zwangerschapscursus	Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen
Zwangerschapsduur	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige
Zwangerschapskalender	Lidiya Hfst 1 – Naar de verloskundige

Onderwerpen**Waar behandeld?**

Zwangerschapstest

Film Milka / Milka Hfst 7 – Ben ik zwanger?

Zwangerschapsverlof

Samsom Hfst 5 – Hoe regelen we dit thuis?

Zwangerschapsverschijnselen

Milka Hfst 7 – Ben ik zwanger?

Lidiya Hfst 2 – Samen folders lezen

Inhoud verhaallijnen

Inhoud verhaallijnen	pag. 23
Winta Menselijk lichaam	pag. 24
Milka Veilig vrijen	pag. 28
Meron Gezond zwanger worden	pag. 32
Lidiya Zwangerschap	pag. 34
Samson Opvoeden	pag. 38

Winta - Menselijk Lichaam 1/2

Film
Winta

Winta is een 15-jarig meisje, die een paar maanden geleden via gezinshereniging samen met haar ouders naar Nederland is gekomen. Haar oudere broer Samson is al langer in Nederland. We maken kennis met Winta op haar eerste schooldag op de ISK. Ze maakt nieuwe vrienden, en probeert haar weg te vinden in haar nieuwe leven. Shoppen met vriendin Saron, voor kleding die ze niet gewend is. Een eerste date met klasgenoot en playboy Semere. Een klassenfeest met drankjes en muziek. Winta vindt het allemaal leuk en spannend. Maar broer Samson vindt dat ze zich moet concentreren op haar toekomst. [Bekijk hier de film](#)>

Onderwerpen

- #Nieuwe school
- #Vriendschappen
- #Verliefdheid
- #Spanningen in familie

Gespreksvragen

- *Wat is je indruk van Winta?*
- *Waarom bemoeit Samson zich zo met Winta denk je?*
- *Hoe zou het voor Winta voelen om nieuw in Nederland en hier op school te zijn? Wat zijn de grootste veranderingen? Welke hulp heeft Winta nodig?*

Klik [hier](#) voor meer gespreksvragen

Rol Winta binnen Shkorey

Winta is het zusje van Samson en het nichtje van Lidiya. Milka komt regelmatig bij Winta en haar ouders thuis. Winta is een puber en wil meer ruimte voor zichzelf.

Hoofdstuk 1 - De puberteit

Winta en en haar broer Samson maken ruzie. Samson praat met Milka, zij oppert dat Winta in de puberteit zit. Op school krijgt Winta les over de puberteit. De les gaat ook over menstruatie. Winta schaamt zich. Ze is voor het eerst ongesteld geworden en durft hier niet met haar moeder over te spreken. Ze wil zich ziek melden op school. Maar wat moet ze nu zeggen?

Onderwerpen

- #Spanningen in familie
- #Puberteit
- #Menstruatie

Bepalende keuzemomenten

Winta gaat met moeder praten over haar ongesteldheid, of ze belt zelf met juf Marsha om zich ziek te melden.

Gespreksvragen

- *Winta zit in de puberteit en is bezig met opgroeien en volwassen worden. Wanneer ben je precies volwassen?*
- *Wat zijn de kenmerken van puberteit qua gedrag? Op welke manier zie je dat terug bij Winta? Wat heb je zelf gemerkt in je gedrag tijdens de puberteit?*
- *Welke informatie hebben jongeren van hun ouders en andere volwassenen nodig over de puberteit en menstruatie?*

Hoofdstuk 2 - Alles is nieuw

Gezondheidsvoorlichter Freweyni komt in de klas van Winta. Ze krijgen les over liefde, relaties en seks. Er wordt flink gegrapt en gelachen in de klas. Freweyni praat ook met de klas over keuzevrijheid en seks in de Nederlandse maatschappij en media. Winta heeft gehoord dat je van de eerste keer seks niet zwanger kan worden. Ze is benieuwd of dit klopt. Maar durft ze dat te vragen aan Freweyni?

Onderwerpen

- #Verliefdheid
- #Intro seksualiteit
- #Wederzijdse instemming
- #Zichtbaarheid seks in samenleving
- #Seks in de media

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet aan Freweyni vragen of je van de eerste keer seks zwanger kunt worden.

Gespreksvragen

- *Winta vindt het moeilijk om in de klas een vraag te stellen aan Freweyni. Waarom denk je dat dit is? Waarom zou ze dit wel/niet moeten doen?*
- *Denk je dat verliefdheid per cultuur verschilt? Waarom wel/niet?*
- *Welke verschillen zie je tussen Nederland en jouw moederland in hoe met seksualiteit wordt omgegaan? Hoe kun je zelf omgaan met deze verschillen?*

Hoofdstuk 3 - Ruzie thuis

Winta is een nacht van huis weg gebleven en krijgt flinke ruzie thuis. Ze voelt zich totaal onbegrepen. Ziet haar familie dan niet dat ze geen klein kind meer is? Ze belt Milka voor hulp. Winta moet een keuze maken: gaat het ze het gesprek aan met haar ouders en broer, of sluipt ze toch weer stiekem het huis uit? Zodra ze alleen is met Milka, vertelt Winta haar over klasgenoot Semere. Is ze misschien verliefd?

Onderwerpen

- #Spanningen in familie
- #Communicatie
- #Verliefdheid

Bepalende keuzemomenten

Ruzie thuis uitpraten, of stiekem het huis uitsluipen om een confrontatie te vermijden.

Gespreksvragen

- *Hoe vind je dat Winta om gaat met de spanningen en ruzie thuis? En wat doen de andere familieleden volgens jou goed of fout?*
- *Wat merk jij aan jezelf als je boos wordt of ruzie hebt met je familie?*
- *Winta neemt Milka in vertrouwen. Wat levert haar dit op? Wat is er wel of niet goed aan iemand in vertrouwen nemen in zo'n situatie?*
- *Hoe kun je beter met familieleden communiceren?*

Hoofdstuk 4 - Jouw lichaam, mijn lichaam

Gezondheidsvoorlichter Freweyni komt opnieuw in de klas bij Winta en haar vrienden. De klas spreekt over goed zorgen voor je lichaam, en je lichaam goed leren kennen. Ook de intieme delen. Winta hoort allerlei woorden die ze niet kent. En over veranderingen die het lichaam doormaakt als je ouder wordt. Ook bespreekt Freweyni het onderwerp besnijdenis. Winta wordt er ongemakkelijk van. Dit is ze niet gewend!

Onderwerpen

#Lichaamsdelen
#Geslachtsorganen
#Zorgen voor je lichaam
#Veranderingen in het lichaam
#(Meisjes)besnijdenis

Bepalende keuzemomenten

Winta gaat actief meedoen met de les, of kijkt weg op haar telefoon waardoor ze een deel mist.

Gespreksvragen

- Freweyni zegt: 'Hou van je lichaam alsof het je beste vriend is'. Wat zou ze hiermee bedoelen?
- Wat doe jij om goed voor je lichaam te zorgen?
- Winta leert veel nieuwe woorden. Welke nieuwe dingen heb jij zelf geleerd van dit hoofdstuk? Vind jij het zelf belangrijk om deze dingen te weten? Waarom wel/niet?

'Ik ben moeder van een prachtige dochter van drie jaar en ben nu 9 jaar in Nederland. Door Shkorey heb ik veel geleerd, bijvoorbeeld over anticonceptie en het opvoeden van kinderen in Nederland. Voor mensen die de Nederlandse taal nog moeilijk vinden is Shkorey een goede manier om antwoorden te krijgen op vragen over bijvoorbeeld zwangerschap en relaties. Dit helpt Eritrese mensen echt! Ik ben heel blij dat er nu ook een Arabische versie komt. Zo kunnen nog meer mensen gebruik maken van Shkorey!'

Selam Zaïd

Kernteam Shkorey

Winta - Gespreksvragen 1/2

Uitleg gebruik gespreksvragen www.shkorey.nl/gespreksvragen

Winta Film

- *Wat is jouw indruk van Winta?*
- *Winta is nieuw in Nederland en nieuw op school. Wat denk jij dat voor haar de grootste veranderingen zijn? Welke hulp denk jij dat zij nodig heeft?*
- *Wat is volgens jou Winta haar grootste uitdaging?*
- *Waarom bemoeit Samson zich zo met Winta denk je?*
- *Wat zou de reden zijn dat Saron appjes stuurt naar Samson over waar Winta is? Wat vind jij ervan dat zij dit doet?*
- *Als jij bevriend was met Winta, welke adviezen zou je haar dan geven?*

Hoofdstuk 2 - Alles is nieuw

- *Winta vindt het moeilijk om in de klas een vraag te stellen aan Freweyni. Waarom denk je dat dit is? Waarom zou ze dit wel/niet moeten doen?*
- *Denk je dat verliefdheid per cultuur verschillend is? Zo ja, op welke manier?*
- *Welke verschillen zie je tussen Nederland en jouw moederland in hoe er met een onderwerp als seksualiteit wordt omgegaan? Hoe kun je zelf omgaan met deze verschillen?*
- *Als het gaat over seks, wat voor verschillen zien jullie dan tussen Eritrea en Nederland?*
- *Wat lijkt jou het beste voor jezelf: seksualiteit bespreekbaar maken (ook al is dat moeilijk), of kun je het er maar beter helemaal niet over hebben?*
- *Wat heb jij zelf tot nu toe allemaal geleerd?*
- *Waar is anticonceptie volgens jou voor bedoeld? Welke vormen van anticonceptie ken jij allemaal?*

Hoofdstuk 1 - De puberteit

- *Winta zit in de puberteit en is bezig met opgroeien en volwassen worden. Wanneer is iemand precies volwassen?*
- *Wat zijn de kenmerken van puberteit qua gedrag? Op welke manier zie je dat terug bij Winta? Wat heb je zelf gemerkt in je gedrag tijdens de puberteit?*
- *Winta vindt het moeilijk om over haar menstruatie te praten. Begrijp jij waarom?*
- *Welke informatie over de puberteit en menstruatie hebben jongeren volgens jou nodig van hun ouders en andere volwassenen?*
- *Hoe maak je het onderwerp menstruatie bespreekbaar?*
- *Hoe was jouw eerste menstruatie? Hoe heb je dat ervaren? Is er iemand die jou heeft geholpen?*
- *Hoe vind jij het zelf om menstruatieproducten te gaan kopen bij de winkel?*
- *Welke verschillen merk jij tussen Nederland en Eritrea hoe er wordt omgegaan met zaken zoals de puberteit en menstruatie?*
- *Voor jongens & mannen: wat weet je over menstruatie? Heb je hier weleens met anderen over gesproken? Is het belangrijk dat mannen ook meer kennis hierover hebben, ook al worden ze zelf niet ongesteld? Wat zou je hierover willen weten?*

Hoofdstuk 3 - Ruzie thuis

- *Winta en haar familie hebben ruzie met elkaar. Wat merk je aan jezelf als je boos wordt? En hoe ga je daar mee om?*
- *Denk jij dat jij zelf ook puber gedrag vertoont? Hoe ziet dat eruit? Hoe kun je je hier bewuster van worden?*
- *Hoe ga je om met vervelende situatie met jouw ouders of andere familieleden?*
- *Wat vind je manier van aanpak van het gezin van Winta? Hoe doet haar moeder het? Hoe doet Winta het? Hoe doet Samson het? Hoe doet Winta's vader het?*
- *Hoe communiceer je eerlijk en open met je ouders?*
- *Hoe maak je verstandige beslissingen als je jong bent en nog veel moet leren? Met wie wil je overleggen als je iets belangrijk moet beslissen?*

Fragment uit de film Winta

Hoofdstuk 4 - Jouw lichaam, mijn lichaam

- Winta leert veel nieuwe woorden. Welke nieuwe dingen heb jij zelf geleerd van dit hoofdstuk? Vind jij het belangrijk om deze dingen te weten? Waarom wel/niet?
- Freweyni zegt: 'Hou van je lichaam alsof het je beste vriend is'. Wat zou ze hiermee bedoelen?
- Hou jij van je lichaam? Wat doe jij om goed voor je lichaam te zorgen?
- Is het in jouw cultuur gebruikelijk om over je lichaam te spreken, ook over bijvoorbeeld je seksuele organen? Hoe vind je het om dat te doen? Welke verschillen merk je hierbij tussen Eritrea en Nederland?
- Freweyni bespreekt kort het onderwerp besnijdenis. Heb jij hier al kennis over? Voor wie is het belangrijk om deze kennis te hebben, en waarom?
- **(Let op: Niet voor groepsgesprekken):** Weet jij van jezelf of je besneden bent? Heb je hier bijvoorbeeld ooit met je ouders over gepraat? Heb je je eigen lichaam ooit goed bekeken en weet je hoe het zit bij jou? Weet je waar je extra informatie of hulp kunt vinden rondom dit onderwerp?

“Wij Eritrese vrouwen stellen een bezoek aan professionals zoals verloskundigen vaak veel te lang uit. We vertellen de dokter ook niet alles en schamen ons om gevoelige vragen te stellen. We nemen dan soms liever adviezen aan van mensen die niet altijd de juiste kennis hebben. Via Shkorey krijgen mensen de juiste informatie, gespecialiseerd rondom zwangerschap en bevalling. Bij onze groepsbijeenkomsten praten we heel vrijuit. Als cultural mediator help ik mensen om hun vragen te stellen. Zo kunnen we (aanstaande) moeders heel goed helpen!”

Muna Mohamed Abdelgadir

Cultural mediator en begeleider groepszorg Shkorey

Film
Milka

De film Milka toont het einde van haar verhaallijn, waarbij Milka onbedoeld zwanger is geworden. Haar beste vriend Samson komt hierachter. Haar vader vindt de zwangerschapstest, ze maken ruzie. Milka vertrekt en kan niet terug naar huis. De film laat nog niet zien wie Milka zwanger heeft gemaakt. Via de verhaallijn in het spel ontdekt de speler wat er precies is gebeurd. [Bekijk de film hier >](#)

Onderwerpen

#Onbedoelde zwangerschap
#Spanningen thuis
#Zwangerschapstest

Gespreksvragen

- *Wat is jouw indruk van Milka?*
- *Wat is er positief aan Milka en haar leven?*
- *Wat gaat er niet zo goed in Milka haar leven?*

Rol Milka binnen Shkorey

Milka is de beste vriendin van Samson. Ze is als een grote zus voor Samson zijn zusje Winta. Milka wordt onbedoeld zwanger. **Let op:** In Shkorey volgen we de zwangerschap van Milka niet. Dit onderwerp wordt behandeld in het verhaal van Lidiya. Bij de introductie van hoofd karakter Samson zien we dat Milka haar kindje Amira is geboren. In de hoofdstukken van Samson volgen we de eerste periode in het leven van Amira.

Hoofdstuk 1 - Ben ik verliefd?

We maken kennis met Milka van 19 jaar. Ze studeert voor kapper. Bij het fietsenhok op school ontmoet ze Awet, ze worden verliefd. Ze zien elkaars steeds vaker. Milka is erg onder de indruk van de stoere, onafhankelijke Awet. Ze neemt vriendin Sara in vertrouwen over haar verliefdheid. Milka voelt zich onzeker. Samen proberen ze erachter te komen wat voor relatie Milka en Awet nu eigenlijk hebben. Is het vriendschap, of is het meer dan dat?

Onderwerpen

#Verliefdheid
#Contact maken
#Flirten
#Communicatie
#Soorten relaties

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet praten met vriendin/ klasgenootje over verliefdheid

Gespreksvragen

- *Wat vind jij het belangrijkste dat Milka heeft geleerd in dit hoofdstuk?*
- *Hoe weet je of je verliefd op iemand bent?*
- *Hoe kan Milka aan Awet laten weten dat ze verliefd op hem is?*

Hoofdstuk 2 - Prille relatie

Met behulp van vriendin Sara probeert Milka erachter te komen of Awet hetzelfde voelt als zij. Ze oefent met Sara hoe ze Awet verkering kan vragen. Als ze eindelijk de moed heeft verzameld, reageert Awet een beetje afhoudend. Hij lijkt niet zo happig op meer vastigheid in hun relatie.

Onderwerpen

#Verliefdheid
#Communicatie
#Soorten relaties

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet oefenen ('rollenspel') met vriendin/klasgenootje hoe je met vriendje over de relatie kunt praten

Gespreksvragen

- *In dit hoofdstuk zien we dat Milka haar vriendin Sara in vertrouwen neemt en haar vertelt over haar verliefdheid. Wat vind je hiervan? Had ze dit niet beter geheim kunnen houden?*
- *Het lijkt erop dat Awet niet zoveel zin heeft om met Milka te praten over hun relatie. Wat kan Milka doen om dit gesprek beter te laten verlopen?*

Hoofdstuk 3 - Wil ik dit wel?

Milka komt voor het eerste bij Awet op zijn studentenkamer. Hij raakt haar steeds aan tijdens het film kijken. Dit wil Milka niet. Awet reageert koel als Milka een grens trekt en naar huis gaat. Hier wordt Milka verdrietig van. Ze neemt opnieuw Sara in vertrouwen. Sara adviseert om met Mieke (zorgcoördinator) te praten. Met haar vader kan Milka hier absoluut niet over praten. Sara deelt met Milka haar eigen vervelende ervaringen die zij heeft gehad met jongens. Ze drukt Milka op het hart om haar eigen grenzen goed te bewaken.

Onderwerpen

#Wederzijdse instemming
#Ondersteuning zoeken
#Seksueel geweld

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet gesprek aangaan met vriendje over verwachtingen en wensen t.a.v. (fysiek) contact

Gespreksvragen

- *We zien dat Milka in haar eentje op bezoek gaat bij Awet. Denk jij dat zij vantevoren wist wat Awet wilde doen deze avond?*
- *Wat vind jij van Awet zijn gedrag?*
- *Sara zegt tegen Milka 'Blijf de baas over je eigen lichaam'. Wat zou zij hier precies mee bedoelen? Hoe doe je dat precies?*

Hoofdstuk 4 - Mezelf beschermen

Milka heeft een gesprek met zorgcoördinator Mieke. Ze praten over soa's/hiv en anticonceptie. Thuis gaat Milka online op onderzoek uit. Ze leest meer op enkele websites die Mieke haar heeft gegeven. Milka heeft een afspraak met de huisarts om over anticonceptie praten. Wanneer ze op het punt staat om de anticonceptiepil op te halen, krijgt ze ruzie met haar vader. Ze besluit om de pil een andere keer op te halen.

Onderwerpen

#Ondersteuning zoeken
#SOA's
#HIV
#Anticonceptie

Bepalende keuzemomenten

Meer informatie vragen van vertrouwenspersoon over soa's of meer informatie vragen over anticonceptie

Gespreksvragen

- Welke nieuwe informatie heb jij gelezen in dit hoofdstuk?
- Wat weet jij allemaal over anticonceptie? Welke nieuwe dingen heb je hierover geleerd in dit hoofdstuk?
- Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea op het gebied van anticonceptie?

Hoofdstuk 5 - De eerste keer met Awet

Awet vraagt Milka om sexy foto's te sturen. Hij reageert koel als ze dit niet doet. Awet zet haar steeds meer onder druk. Ze is bang om hem teleur te stellen en kwijt te raken. Als Milka weer bij Awet thuis komt, wil hij opnieuw zoenen en verder gaan. Milka kan de druk van Awet niet langer weerstaan. Ze laat hem zijn gang gaan. Na afloop ziet ze dat de condoom ongeopend op het nachtkastje ligt. Awet reageert lacherig als Milka hem hier op aanspreekt. Milka voelt zich naar. Zo had zij zich haar eerste keer seks niet voorgesteld.

Onderwerpen

#Seksualiteit en veiligheid online
#Communicatie
#Wederzijdse instemming,
#Anticonceptie
#De eerste keer

Bepalende keuzemomenten

Stil blijven of bespreekbaar maken waarom Awet geen condoom heeft gebruikt

Gespreksvragen

- In dit hoofdstuk zien we dat Awet aan Milka vraagt om hem een sexy foto te sturen. Wat zou hij daar precies mee bedoelen?
- Denk je dat Milka haar eerste keer seks een fijne ervaring was? Waarom wel/niet?
- Wat is veilige seks precies?
- Wat kun je doen als je liever geen seks wilt met iemand?

Hoofdstuk 6 - Bedrog van Awet

Milka ontdekt dat Awet haar bedriegt. Ze is verdrietig. En ook bezorgd omdat Awet geen condoom heeft gebruikt toen ze seks hadden. Zou ze door hem een soa kunnen hebben? Of misschien zelfs zwanger kunnen zijn? Mieke stelt voor om een afspraak te maken bij SoaSense. We maken voor het eerst kennis met Samson, Milka's beste vriend. Hij troost haar. Milka weet niet dat Samson meer voor haar voelt dan alleen vriendschap.

Onderwerpen

#Anticonceptie
#SOA's,
#Bedrog
#Liefdesverdriet
#Ondersteuning zoeken,

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet laten testen op soa's bij SoaSense

Gespreksvragen

- Wat is vreemdgaan precies?
- Had Milka kunnen voorkomen dat Awet vreemd ging? Zo ja, hoe dan?
- Welke risico's zijn er nu blijkt dat Awet is vreemdgegaan?
- Milka en Awet hebben één keer seks met elkaar gehad. Kan zij hier zwanger van worden? Kan zij hier een soa of HIV van krijgen?

Hoofdstuk 7 - Ben ik zwanger?

Milka voelt zich niet goed. Ze heeft liefdesverdriet, maar ook fysieke klachten. Ze is vermoeid en op school moet ze zelfs overgeven. Samson zegt dat zijn nicht Lidiya dezelfde klachten had. Die bleek zwanger te zijn. Milka gaat naar de winkel om een zwangerschapstest te kopen. Dat blijkt nog best ingewikkeld te zijn.

Onderwerpen

#Zwangerschapsverschijnselen
#Zwangerschapstest
#Onbedoelde zwangerschap

Bepalende keuzemomenten

Wel of geen hulp bij vinden van zwangerschapstest

Gespreksvragen

- Hoe ga je om met liefdesverdriet? Wie kan je hierbij helpen?
- Hoe kun je weten of merken dat je zwanger bent? Wat merkt Milka hier precies van?
- Na het spelen van dit hoofdstuk weten we dat Milka onbedoeld zwanger is geworden van Awet. Wat betekent dit voor Milka? Bijvoorbeeld voor haar thuissituatie en opleiding?
- Hoe zou jij reageren op Milka's zwangerschap als je Samson was? Kan Samson nu nog steeds verliefd op Milka zijn? Zouden zij nog een relatie kunnen krijgen? Waarom wel/niet?

Milka - Gespreksvragen 1/2

Uitleg gebruik gespreksvragen
www.shkorey.nl/gespreksvragen

Film Milka

- *Wat is jouw indruk van Milka? Wat voor meisje denk jij dat zij is?*
- *Wat is er positief aan Milka en haar leven?*
- *Wat gaat er niet zo goed in Milka haar leven?*
- *Hoe zou Milka volgens jou om moeten gaan met deze uitdagingen?*

Hoofdstuk 2 - Prille relatie

- *In dit hoofdstuk zien we dat Milka haar vriendin Sara in vertrouwen neemt en haar vertelt over haar verliefdheid. Wat vind je hiervan? Had ze dit niet beter geheim kunnen houden?*
- *Het lijkt erop dat Awet niet zoveel zin heeft om met Milka te praten over hun relatie. Wat zou Milka kunnen doen om dit gesprek beter te laten verlopen?*
- *Sara zegt tegen Milka dat als Awet niet fijn reageert, dat Milka dan wel wat beters verdient. Wat zou ze hiermee bedoelen?*

Hoofdstuk 4 - Mezelf beschermen

- *Welke nieuwe informatie heb jij gelezen in dit hoofdstuk?*
- *Milka praat met Mieke, de zorgcoördinator op school, over lastig bespreekbare onderwerpen, zoals soa's en anticonceptie. Waarom doet ze dit denk je? Hoe kan het Milka helpen door hierover te praten? Wat kunnen de nadelen zijn?*
- *Hoe en met wie maak je onderwerpen zoals relaties en seksualiteit bespreekbaar met anderen?*
- *Wat weet jij allemaal over anticonceptie? Welke nieuwe dingen heb je hierover geleerd in dit hoofdstuk?*
- *Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea op het gebied van anticonceptie?*
- *Wat weet jij allemaal over soa's en hiv? Welke nieuwe dingen heb je hierover geleerd in dit hoofdstuk?*
- *Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea op het gebied van soa's en hiv?*
- *Waar kun je terecht als je vragen hebt of meer informatie wilt over anticonceptie en soa's?*

Hoofdstuk 1 - Ben ik verliefd?

- *Wat vind jij het belangrijkste dat Milka heeft geleerd in dit hoofdstuk?*
- *Wat zou jij hetzelfde doen als Milka? Wat zou je anders doen?*
- *Wat weet je over verschillende soorten liefde?*
- *Hoe weet je of je verliefd op iemand bent?*
- *Wat is flirten? Hoe weet je of iemand met jou flirt? Hoe kun je zelf met iemand flirten? Doe je dat wel eens? Welke verschillen zie je tussen jouw cultuur en de Nederlandse cultuur op het gebied van flirten? Zou Milka ook sociale media kunnen gebruiken om te flirten met Awet? Wat kan ze dan het beste wel of niet doen?*
- *Hoe kan Milka aan Awet laten weten dat ze verliefd op hem is?*
- *Hoe kan Awet aan Milka laten weten dat hij verliefd op haar is?*
- *Wanneer vertel je iemand dat je verliefd bent?*
- *Denk je dat je verstandig beslissingen maakt als je verliefd bent?*
- *Hoe maak je het onderwerp 'verliefdheid' bespreekbaar met anderen? Met wie zou jij over dit onderwerp willen praten?*

Hoofdstuk 3 - Wil ik dit wel?

- *Wat gebeurt er precies in dit hoofdstuk van het spel?*
- *We zien dat Milka in haar eentje op bezoek gaat bij Awet. Denk jij dat zij vantevoren wist wat Awet wilde doen deze avond?*
- *Wat betekent het in jouw cultuur wanneer iemand (die je leuk vindt en waar je mee flirt) je thuis uitnodigt?*
- *Wat vind jij van Awet zijn gedrag in dit hoofdstuk? Wat had hij volgens jou anders moeten doen?*
- *Milka is met Awet in zijn kamer, Awet begint haar te raken. Wat zou jij doen als jij Milka was? En wat zou jij doen als je Awet was?*
- *Sara vertelt aan Milka dat ze verkracht is. Is dit onderwerp in jouw omgeving bespreekbaar? Waarom wel of niet? Waarom zou het belangrijk kunnen zijn om dit te bespreken met anderen?*
- *Sara zegt tegen Milka 'Blijf de baas over je eigen lichaam'. Wat zou zij hier precies mee bedoelen? Hoe doe je dat, de baas blijven over je eigen lichaam?*
- *Wat denk jij dat het verschil is tussen NL en Eritrea in het geval van verkrachtingen?*
- *Heb je nog een mooie toekomst in je leven als je verkracht bent?*
- *Wat kan Milka doen om Sara te steunen nadat ze haar verhaal heeft verteld?*

Hoofdstuk 5 - De eerste keer met Awet

- Wat vind jij het belangrijkste dat Milka heeft geleerd in dit hoofdstuk?
- Wat zou jij hetzelfde doen als Milka? Wat zou je anders doen?
- In dit hoofdstuk zien we dat Awet aan Milka vraagt om hem een sexy foto te sturen. Wat zou hij daar precies mee bedoelen?
- Wat zou jij doen als je Milka was? Zou je de foto sturen? Waarom wel of niet?
- Op welke manier kun je reageren als iemand met jou aan sexting wil doen? (Bijvoorbeeld: Sexy foto's sturen, sexy berichtjes naar elkaar sturen.)
- Hoe ga je er mee om als de andere persoon boos wordt wanneer jij nee zegt?
- Kan een vrouw/meisje ook om naaktfoto's/sexfoto's vragen, of is dat vooral iets voor jongens?
- Denk je dat Milka haar eerste keer seks een fijne ervaring was? Waarom wel/niet?
- In dit hoofdstuk zien we dat Milka met tegenzin met Awet naar bed gaat. Wat vind jij daarvan? Wat had ze anders kunnen doen? Wat had Awet anders kunnen doen?
- Wanneer kun je seks hebben met iemand? Zijn daar regels voor? (Bijvoorbeeld: Pas nadat je getrouwd bent? Direct na de eerste of tweede date? Of maakt dat niet uit?)
- In dit hoofdstuk zien we dat Awet geen condoom heeft gebruikt, die ligt nog op het nachtkastje. Milka schrikt hiervan. Wat vind jij van wat hier gebeurt? Wat had Milka volgens jou anders moeten doen? Wat had Awet volgens jou anders moeten doen?
- Wat is veilige seks precies?
- Wat kun je doen als je liever geen seks wilt met iemand?
- Welke risico's of gevolgen zijn er precies voor Milka na deze avond met Awet? Wat kan ze daar tegen doen?

Wist u dat...

...de verhaallijn van Milka een open einde heeft? Wanneer deelnemer(s) nieuwsgierig zijn naar hoe het verder gaat met Milka en Samson, dan kunt u verder gaan met of verwijzen naar de film en de verhaallijn van Samson.

Hoofdstuk 6 - Bedrog van Awet

- Wat is vreemdgaan precies?
- Had Milka kunnen voorkomen dat Awet vreemd ging? Zo ja, hoe dan?
- Hoe gaan mensen in jouw cultuur om met bedrog binnen een relatie?
- Kun je een relatie ook laten doorgaan als iemand binnen de relatie vreemdgaat?
- Wanneer is voor jou de grens om een relatie te beëindigen?
- Welke risico's zijn er nu blijkt dat Awet is vreemdgegaan?
- Milka en Awet hebben één keer seks met elkaar gehad. Kan zij hier zwanger van worden? Kan zij hier een soa of HIV van krijgen?
- Hoe kun je je laten testen op HIV en andere soa's? Denk je dat het verstandig is voor Milka om dit te doen? Waarom wel of niet?

Hoofdstuk 7 - Ben ik zwanger?

- Hoe ga je om met liefdesverdriet? Wie kan je hierbij helpen?
- Hoe kun je weten of merken dat je zwanger bent? Wat merkt Milka hier precies van?
- Weet jij hoe een zwangerschapstest precies werkt?
- Aan wie kan Milka vertellen dat ze zwanger is?
- Na het spelen van dit hoofdstuk weten we dat Milka onbedoeld zwanger is geworden van Awet. Wat betekent dit voor Milka? Bijvoorbeeld voor de situatie thuis met haar vader? Voor haar opleiding? Voor haar relatie met Awet? Voor haar vriendschap met Samson?
- Hoe zou jij reageren op Milka's zwangerschap als je Samson was? Kan Samson nu nog steeds verliefd op Milka zijn? Zouden zij nog een relatie kunnen krijgen? Waarom wel/niet?

Film
Meron

We maken in deze film kennis met Meron. Hij is getrouwd met Abadit. Ze hebben flinke problemen in hun relatie. Meron komt vaak laat thuis en drinkt veel alcohol. Achter hun problemen gaat een groot verdriet schuil. We zien een flashback naar een periode waarin ze gelukkig waren. Abadit was toen zwanger.

Meron komt dronken thuis, en ze maken ruzie. Meron probeert Abadit zelfs te slaan. Uiteindelijk valt hij dronken de slaapkamer in. Abadit bidt voor haar man en om samen een kindje te mogen krijgen. [Bekijk de film hier>](#)

Onderwerpen

#Ongewenste kinderloosheid
#Relatieproblemen
#Alcoholmisbruik

Gespreksvragen

- *Meron zit in de bar, terwijl Abadit thuis op hem wacht. Wat vind jij van zijn gedrag?*
- *Op welke manier kan Abadit haar geloof haar helpen bij haar relatieproblemen met Meron en bij haar gemis van een kindje?*

Rol Meron binnen Shkorey

Meron is de man van Abadit. Samson is zijn beste vriend. Daar werkt hij mee samen in een restaurant. Terwijl Samson zich ontfermt over de zwangere Milka en zich bezig houdt met de komst van het kindje, worstelt Meron met ongewenste kinderloosheid.

Hoofdstuk 1 - Ons geluk van vroeger

Het is de dag na de ruzie met Meron. Abadit heeft een afspraak met de verloskundige, op het kinderwensspreekuur. Ze wil graag meer informatie over hoe ze gezond zwanger kan worden. Eerdere zwangerschappen van Abadit zijn uitgelopen op miskramen. Ook overleed een kindje in haar buik, na ruim 7 maanden zwangerschap. Abadit praat met de verloskundige over een gezonde leefstijl. Ook de invloed van alcoholgebruik wordt besproken.

Onderwerpen

#Leefstijl (preconceptie)
#Vruchtbaarheid
#Miskramen
#Prenatale sterfte
#Alcoholmisbruik
#Relatieproblemen

Bepalende keuzemomenten

Praten over voorgaande miskramen of niks zeggen tegen verloskundige. Vraag over vruchtbaarheid stellen of niet.

Gespreksvragen

- *Wat betekent het voor een vrouw als zij geen kinderen krijgt of kan krijgen? Wat betekent dat voor een man? Wat is de invloed van kinderloosheid op een relatie/huwelijk?*
- *Wat vind jij het belangrijkste dat Abadit heeft geleerd van het gesprek?*

Hoofdstuk 2 - Heftige ruzie

Abadit wil met Meron praten over wat de verloskundige haar heeft verteld, over gezonde leefstijl en over hulp bij zwanger worden. Meron heeft een kater en wil niks meer over het onderwerp zwanger worden horen. Hij heeft geen vertrouwen in de zorgverleners. Hij maakt opnieuw ruzie met Abadit. Nadat Abadit het huis heeft verlaten, gaat Meron met zijn vriend Samson spreken. Samson geeft Meron advies over zijn relatieproblemen.

Onderwerpen

#Relatieproblemen
#Huiselijk geweld
#Vruchtbaarheidsbehandelingen
#Alcoholmisbruik
#Communicatie

Bepalende keuzemomenten

Ruzie maken met Abadit of weglopen uit huis.

Gespreksvragen

- *Op welke manier kunnen culturele/religieuze rituelen zoals machelot mensen helpen? Op welke manier kan moderne geneeskunde mensen helpen?*
- *Abadit zegt tegen Meron dat ze gezonder moeten leven. Wat moeten Meron en Abadit volgens jou als eerste veranderen?*
- *Hoe toon je respect voor je partner?*
- *Samson zegt 'Luisteren lost meer ruzie op dan spreken'. Wat denk jij dat hij hiermee bedoelt?*

Hoofdstuk 3 - We lossen het samen op

Abadit is na een heftige ruzie een week van huis geweest. Meron beseft zich dat hij niet zonder Abadit kan en dat hij haar gelukkig wil maken. Hij wil samen met haar werken aan hun problemen en doen wat hij kan zodat ze hopelijk toch een kindje kunnen krijgen. Als Abadit weer thuis komt, gaan ze samen in gesprek.

Onderwerpen

#Communicatie
#Relatieproblemen
#Leefstijl (preconceptie)
#Vruchtbaarheid

Film Meron

- *Wat is jouw eerste indruk van Meron? Wat voor man denk je dat hij is?*
- *Wat is jouw eerste indruk van Abadit? Wat voor vrouw is zij?*
- *Wat vind je van de manier waarop Meron en Abadit met elkaar omgaan? Wat vind je daar goed aan, en wat vind je er minder goed aan?*
- *Meron zit te drinken in de bar, terwijl Abadit thuis op hem wacht. Waarom zou hij dat doen? Wat vind jij van zijn gedrag?*
- *We zien dat Abadit vroeger zwanger is geweest. Nu bidt ze voor een kindje. Wat denk jij dat er is gebeurd?*
- *Abadit bidt om hulp. Op welke manier denk jij dat bidden haar helpt? Op welke manier kan haar geloof haar helpen bij haar relatieproblemen met Meron en bij haar gemis van een kindje?*

Hoofdstuk 1 - Ons geluk van vroeger

- *Abadit denkt aan de tijd toen Meron en zij nog gelukkig waren samen. Nu maken ze veel ruzie. Hoe kunnen volgens jou zulke relatieproblemen ontstaan?*
- *Abadit krijgt veel informatie van de verloskundige. Wat vind jij het belangrijkste wat zij heeft geleerd van het gesprek?*
- *Abadit gaat naar een kinderwens spreekuur. Wat betekent het volgens jou om een kinderwens te hebben? Hoe belangrijk is een kinderwens in het leven van een vrouw? En hoe belangrijk is een kinderwens in het leven van een man? Wat betekent het als iemand géén kinderen wil?*
- *Wat betekent het voor een vrouw als zij geen kinderen krijgt of kan krijgen? Wat betekent het voor een man als hij geen kinderen krijgt? Wat betekent het voor een huwelijk of relatie als een stel geen kinderen krijgt of geen kinderen kan krijgen?*
- *Welke dingen heb je in dit hoofdstuk geleerd over een gezonde leefstijl voor je zwangerschap?*
- *De verloskundige zegt dat stress van invloed kan zijn op je kans om zwanger te worden. Welke manieren ken jij om stress te verminderen?*
- *Bij wie kun je terecht voor hulp als het niet lukt om zwanger te worden?*
- *Is het iemands eigen schuld als het niet lukt om zwanger te worden, of wanneer ze een miskraam krijgen?*

Hoofdstuk 2 - Heftige ruzie

- *Meron zijn moeder zegt dat hij een vrouw moet vinden die hem kinderen kan geven. Wat vind jij hiervan? Mogen ouders zich op deze manier bemoeien met de relaties van hun kinderen? Op welke manier kan dat helpen, of juist niet helpen?*
- *Meron heeft weinig vertrouwen in de zorgprofessionals. Hij praat ook over machelot. Wat is dat precies? Op welke manier kunnen culturele/religieuze rituelen zoals machelot mensen helpen? Op welke manier kan moderne geneeskunde mensen helpen? Kunnen rituelen en moderne geneeskunde ook naast elkaar bestaan?*
- *Abadit denkt dat Meron veel alcohol drinkt omdat hij verdriet heeft. Wat vind jij van de manier waarop Meron omgaat met zijn verdriet?*
- *Abadit zegt dat Meron respect voor haar moet hebben. Wat betekent het precies om respect te hebben voor je partner? Hoe kun je respect tonen? Wat zijn voorbeelden van niet respectvol gedrag binnen een relatie?*
- *Abadit heeft het over een IVF-behandeling. Wat weet jij hierover? Wat zijn de verschillen hierin tussen Nederland en Eritrea?*
- *Abadit zegt tegen Meron dat ze gezonder moeten leven. Wat moeten Meron en Abadit volgens jou als eerste veranderen?*
- *Samson zegt 'Luisteren lost meer ruzie op dan spreken'. Wat denk jij dat hij hiermee bedoelt?*

"Ik heb veel geleerd [van de Shkorey app], want eerst ging ik naar de quiz, dat was fout. Ik kon geen vraag beantwoorden. Daarna las ik [de verhaallijn] nog een keer: kijk, alle vragen zonder fout geantwoord. Dus het was niet herhaling van wat ik wist. Ik leerde van de game."

Respondent focusgroep

Lidiya is zwanger. De vader (Aram) van haar kind woont niet bij haar. Hartsvriendin en buurvrouw Mikal is ook zwanger. Ze steunen elkaar bij alles. Omdat Lidiya HIV heeft krijgt zij zwangerschapsbegeleiding in het ziekenhuis. Mikal en Lidiya doen samen inkopen en pakken de bevallingskoffer van Lidiya in. Samson (neef van Lidiya) komt helpen met de babykamer. NB: over Lidiya bestaat al een **eerdere film**, genaamd Alarm. Hierin komt Lidiya erachter dat ze HIV-positief is. [Bekijk hier de film >](#) over Lidiya's zwangerschap in Shkorey

Onderwerpen

- #Alleenstaande moeder
- #Vorbereidingen op komst kindje

Gespreksvragen

- *Wat weten we over Lidiya op basis van deze film? Wat is je indruk van haar?*
- *In de film zien we dat Aram, de man van Lidiya, niet bij haar is. Wat zouden hiervan de redenen kunnen zijn? Welke indruk krijg je van hun relatie?*
- *In de film horen we dat Lidiya HIV-positief is. Hoe zou je dat aan haar kunnen zien of merken?*

Rol Lidiya binnen Shkorey

Lidiya is de nicht van Samson en Winta. Zij reisde samen met Samson naar Nederland. Lidiya is rustig en wijs.

Lidiya - Zwangerschap 1/2

Hoofdstuk 1 - Naar de verloskundige

Lidiya gaat met Mikal mee naar de eerste afspraak met Ella, de verloskundige. Lidiya wordt zelf begeleidt door de gynaecoloog in het ziekenhuis. Ze bespreken wanneer een gynaecoloog of eerstelijns verloskundige een zwangere begeleidt. Ella legt uit hoe zij als verloskundige Mikal zal begeleiden de komende tijd en welke onderzoeken en echo's er zijn. Ook spreken ze over een gezonde leefstijl.

Onderwerpen

- #Verloskundige zorg
- #Gynaecologische zorg
- #Zwangerschapskalender
- #Zwangerschapsduur
- #Onderzoeken en echo's
- #Leefstijl
- #Intro kraamzorg

Bepalende keuzemomenten

Zelf uitleg vragen over uitleg berekening zwangerschapsduur of wachten tot Mikal iets zegt

Gespreksvragen

- *Lidiya en Mikal helpen elkaar veel tijdens hun zwangerschap. Wie zijn volgens jou de belangrijkste ondersteuners als een vrouw zwanger is?*
- *Lidiya en Mikal vertellen dat de vaders van hun ongeboren baby's niet in de buurt zijn. Wat vind jij hiervan? Hoe zie jij de rol van de vader tijdens de zwangerschap? Wat zou hij wel of niet moeten doen in deze periode?*

Hoofdstuk 2 - Samen folders lezen

Lidiya en Mikal lezen samen de folders die Carla mee heeft gegeven, over o.a. kraamzorg en zorgverzekering. Ze melden Mikal aan voor de kraamzorg en er wordt een intakegesprek gepland. Ook lezen ze over groepsondersteuning tijdens zwangerschapscursussen en Centering Pregnancy. Mikal geeft aan niet veel geld te hebben, en babyspullen zijn duur.

Onderwerpen

- #Zwangerschapsverschijnselen
- #Kraamzorg regelen
- #Zorgverzekering
- #Zwangerschapscursus
- #Centering Pregnancy
- #Extra ondersteuning financiën

Bepalende keuzemomenten

Verdiepen in groepszorg tijdens zwangerschap of dit afhouden en alleen met Mikal alles uitzoeken.

Gespreksvragen

- *Wat vind jij het belangrijkste wat Lidiya en Mikal hebben geleerd in dit hoofdstuk?*
- *Lidiya en Mikal spreken over verschillende testen die Mikal kan laten doen. Bijvoorbeeld de 13 en 20 weken echo, en de NIPT. Als je al eens zwanger bent geweest in Nederland: welke afwegingen heb je toen gemaakt over deze testen?*

Hoofdstuk 3 - Dingen regelen voor baby

Mikal en Lidiya praten samen over allerlei praktische zaken die geregeld moeten worden voor de bevalling van Lidiya. Ze hebben het over het kraampakket, de uitzetlijst, het in elkaar zetten van het babybedje en bedklossen plaatsen. Mikal geeft aan stress te hebben. Ze maakt zich zorgen over haar toekomst. En over het risico op een miskraam.

Onderwerpen

- #Babykamer/babybedje
- #Uitzetlijst, gratis baby- en #Zwangerschapspakketten
- #Bedklossen
- #Kraampakket
- #Miskraam

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet doorpraten met Mikal over angst voor een miskraam

Gespreksvragen

- *Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea in hoe aanstaande ouders zich voorbereiden op de komst van een kindje? Welke voorbereidingen vind jij zelf belangrijk?*
- *Mikal wil haar zorgen over een miskraam delen met Lidiya. Iemand op sociale media schreef dat het de schuld van de vrouw is als ze een miskraam krijgt. Hoe denk jij hierover? Wat zou jij hierover tegen Mikal zeggen als jij Lidiya was?*

Hoofdstuk 4 - Lidiya's kindje komt bijna!

Lidiya is bij haar gynaecoloog Ineke. Ze is nu ruim 8 maand zwanger. Ze heeft net een echo gehad, en alles gaat goed met het kindje. Ze spreekt met Ineke o.a. over wanneer ze moet bellen naar het ziekenhuis, de voorbereidingen op de geboorte en het wel of niet nemen van de kinkhoestvaccinatie. Deze heeft Lidiya namelijk nog niet gehad. Eerder twijfelde ze hier nog over.

Onderwerpen

#HIV & zwangerschap,
geboorteplan
#Bevallingstas
#Belinstructies (gynaecoloog)
#Kindbewegingen
#Maternale kinkhoestvaccinatie

Bepalende keuzemomenten

Wel of geen maternale
kinkhoestvaccinatie kiezen

Gespreksvragen

- In dit hoofdstuk bereidt Lidiya zich voor op haar bevalling. Welke voorbereidingen mag ze volgens jou niet missen?
- Lidiya twijfelt over de kinkhoest vaccinatie. Hoe is dat voor jou? Weet jij precies waar de kinkhoest vaccinatie eigenlijk voor is? Wat zijn voor jou de voor- en nadelen van het nemen van de vaccinatie tijdens de zwangerschap?

Hoofdstuk 5 - Bevalling Lidiya

Vlak na een controle bij Ineke, bij 39 weken zwangerschap, beginnen Lidiya haar weeën. Ze gaat met Mikal naar het ziekenhuis. In het ziekenhuis heeft Lidiya veel pijn. Ze moet kiezen of ze wel of geen pijnbestrijding met medicatie wil. Aram is onderweg. Zou hij nog op tijd komen voordat hun kindje wordt geboren? Ondertussen steunt Mikal haar vriendin Lidiya tijdens de bevalling.

Onderwerpen

#(Medische) bevalling
 #Weeën
 #Inleiding
 #Pijnbestrijding
 #HIV & zwangerschap
 #Kosten bevalling

Bepalende keuzemomenten

Wel of geen pijnbestrijding met
medicatie tijdens de bevalling

Gespreksvragen

- Hoe bereid jij jezelf voor op omgaan met pijn tijdens de bevalling? Welke methodes zou je zelf graag willen toepassen? Heb je bijvoorbeeld ook adviezen van vrouwen in je familie gekregen over wat je kunt doen om met de pijn tijdens een bevalling om te gaan?
- Aram is onderweg naar de bevalling. Hoe denk jij over de aanwezigheid van de vader tijdens een bevalling? Hoe willen jij en je partner dit zelf gaan doen tijdens de bevalling?

Hoofdstuk 6 - Bevalling Mikal

Lidiya haar kindje is nu al een paar maanden oud, en Mikal is 40 weken zwanger. Haar kindje kan nu ieder moment komen. Verloskundige Ella heeft net een controle uitgevoerd, alles ziet er goed uit. Ze geeft Mikal belinstructies en ze praten over de bevalling. Als de weeën beginnen, gaat Lidiya naar Mikal. Als de weeën regelmatig komen, komt Ella. Zij zegt dat de bevalling nu snel gaat en dat Mikal nu moet beslissen of ze naar het ziekenhuis wil gaan of thuis wil bevallen. Lidiya, Ella en Joke (de kraamverpleegster) ondersteunen Mikal tijdens de bevalling. Ella voert na de bevalling controles uit bij Mikal en haar dochtertje Melody.

Onderwerpen

#Bevallen
#Bevalhoudingen
#Belinstructies
#Kraamzorg
#Na de geboorte

Bepalende keuzemomenten

Thuisbevalling of poliklinische
bevalling in ziekenhuis voor Mikal

Gespreksvragen

- Wat is jouw verwachting van hoe een bevalling eruit ziet?
- Wat zijn voor jou de voor- en nadelen van een thuisbevalling?
- Wie zou jij graag bij je willen hebben tijdens je bevalling?

“Ik geloof dat Shkorey van groot belang is voor Eritrese jongeren in Nederland. Onze app is interactief en houdt rekening met onze cultuur bij thema's zoals relaties, seksualiteit en ouderschap. Goede kennis over deze onderwerpen is voor iedereen belangrijk! Mijn medewerking aan Shkorey heeft me geleerd hoe groot de rol is van iemands culturele achtergrond bij gezondheidszorg en andere ondersteuning. Ik hoop dat we met Shkorey meer bewustwording hierover creëren. En dat we de toegang tot passende ondersteuning en zorg voor Eritrese jongeren kunnen helpen verbeteren.”

Daniel Tuem

Coördinator en regisseur
filmteam Shkorey

Lidiya - Gespreksvragen 1/2

Uitleg gebruik gespreksvragen
www.shkorey.nl/gespreksvragen

Film Lidiya

- Wat weten we over Lidiya op basis van deze film? Wat is je indruk van haar?
- Wat weten we over Mikal, de vriendin van Lidiya, op basis van deze film? Wat is je indruk van haar? En welk beeld krijg je van de vriendschap tussen Lidiya en Mikal?
- In de film zien we dat Lidiya zich op verschillende manieren voorbereidt op de komst van haar baby. Op welke manieren doet ze dat?
- Waarom stopt Lidiya 50 euro in haar koffer?
- In de film zien we dat Aram, de man van Lidiya, niet bij haar is. Wat zouden hiervan de redenen kunnen zijn? Welke indruk krijg je van hun relatie?
- In de film horen we dat Lidiya HIV-positief is. Hoe zou je dat aan haar kunnen zien of merken?
- Wist je dat er ook een andere film over Lidiya gemaakt is, waarin ze erachter komt dat ze hiv-positief is? Die film kun je bekijken via [deze link](#).

Hoofdstuk 2 - Samen folders lezen

- Lidiya en Mikal lezen samen verschillende folders. Wat vind jij het belangrijkste wat zij hebben geleerd in dit hoofdstuk?
- Lidiya en Mikal spreken over verschillende testen die Mikal kan laten doen. Bijvoorbeeld de 13 en 20 weken echo, en de NIPT. Als je al eens zwanger bent geweest in Nederland: welke testen heb jij tijdens de vorige zwangerschap gedaan? Welke afwegingen heb je toen gemaakt? Of als je nu zwanger bent: heb je al besloten welke testen je wel of niet wilt laten doen? Wat zijn jouw belangrijkste overwegingen hierin? Waarom zou je het wel/niet willen?
- Heb jij zelf eerder meegedaan aan groepsactiviteiten voor zwangere vrouwen, zoals een zwangerschapscursus, zwangerschapsyoga of Centering Pregnancy? Hoe vind/vond je het om hier aan mee te doen? Hoe helpt het jou om samen met andere zwangeren dit te doen? En wat zijn eventuele nadelen?
- Weet jij welke extra kosten je allemaal mee te maken krijgt tijdens een zwangerschap? Hoe kun je het financieel beter redden tijdens een zwangerschap?

Hoofdstuk 1 - Naar de verloskundige

- Lidiya en Mikal zijn beide zwanger, en proberen hun weg te vinden in de Nederlandse geboortezorg. Wat zijn volgens jou de verschillen tussen Nederland en Eritrea bij een (beginnende) zwangerschap? Wie wordt bijvoorbeeld op de hoogte gesteld van de zwangerschap? En wie bemoeit zich daar allemaal mee?
- Lidiya en Mikal helpen elkaar veel tijdens hun zwangerschap. Wie zijn volgens jou de belangrijkste adviseurs of ondersteuners als een vrouw zwanger is? Wie kan jou helpen nu je zwanger bent, of als je nu zwanger zou worden?
- Lidiya en Mikal vertellen dat de vaders van hun ongeboren baby's niet in de buurt zijn. Wat vind jij hiervan? Hoe zie jij de rol van de vader tijdens de zwangerschap? Wat zou hij wel of niet moeten doen in deze periode?
- Wat heeft tijdens een zwangerschap jouw voorkeur: begeleiding door een verloskundige buiten het ziekenhuis, of toch liever in het ziekenhuis? Waarom denk je dat hier onderscheid in wordt gemaakt in Nederland?
- Verloskundige Ella vertelt over verschillende onderzoeken tijdens de zwangerschap. Ook kun je met een zwangerschapskalender weten hoe een kindje ongeveer ontwikkelt in de buik. Vind jij het interessant om tijdens je zwangerschap steeds precies te weten hoe het gaat met het kindje in je buik, en hoe het groeit? Waarom wil je dit weten? Of waarom niet?

Hoofdstuk 3 - Dingen regelen voor baby

- Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea in hoe aanstaande ouders zich voorbereiden op de komst van een kindje? Welke voorbereidingen vind jij zelf belangrijk?
- In Nederland maken mensen vaak een speciale kinderkamer voor een kindje. Ook wordt aangeraden om een pasgeboren kindje voor een paar maanden in een eigen bedje bij de ouder(s) op de kamer te laten slapen. Wat zijn jouw eigen ideeën hierover? Wat wil je liever, je kindje op een eigen kamer of bij jou op de kamer? Wat zijn volgens jou de voor- en nadelen van beide keuzes?
- Mikal heeft stress tijdens haar zwangerschap. Wat zou Lidiya haar kunnen adviseren om stress te verminderen? Wat helpt jou om stress te verminderen in je leven?
- Mikal wil graag haar zorgen over een mogelijke miskraam delen met Lidiya. Ze las op sociale media dat iemand schreef dat dat de schuld het de moeder is als ze een miskraam krijgt. Hoe denk jij hierover? Wat zou jij hierover tegen Mikal zeggen als jij Lidiya was?
- Zijn sociale media voor jou een betrouwbare bron van informatie, bijvoorbeeld over een onderwerp zoals miskramen of over je zwangerschap? Wat vind jij de beste plek om goede informatie te krijgen?

Hoofdstuk 4 - Lidiya's kindje komt bijna!

- In dit hoofdstuk bereidt Lidiya zich voor op haar bevalling. Welke voorbereidingen mag ze volgens jou niet missen?
- Welke voorbereidingen voor de bevalling vind jij voor jezelf belangrijk? Welke vind je minder belangrijk?
- Gynaecoloog Ineke spreekt met Lidiya over het maken van een geboorteplan, zodat Lidiya haar wensen voor de bevalling duidelijk kan maken aan bijvoorbeeld het zorgpersoneel. Heb jij eerder gehoord van een geboorteplan? Heb jij deze zelf ook gemaakt? Wat zou je zelf graag in je geboorteplan willen zetten? Wat is volgens jou precies het nut van een geboorteplan? Hoe zou het jou/jullie kunnen helpen?
- Is het voor jou duidelijk wanneer je de spoedlijn van je eigen verloskundige precies kunt bellen? Heb jij zelf die spoedlijn al eens gebeld? Hoe ging dat precies?
- Lidiya twijfelt over de kinkhoest vaccinatie. Hoe is dat voor jou? Weet jij precies waar de kinkhoest vaccinatie eigenlijk voor is? Wat zijn voor jou de voor- en nadelen van het nemen van de vaccinatie tijdens de zwangerschap?

Hoofdstuk 6 - Bevalling Mikal

- Wat is jouw verwachting van hoe een bevalling eruitziet? Op welke plekken kan dat, en wat is er volgens jou voor nodig om te kunnen bevallen?
- Wat weet je over verschillende houdingen die een vrouw kan aannemen tijdens de bevalling?
- Mikal kan kiezen voor een thuisbevalling, of een poliklinische bevalling in het ziekenhuis. Wat zou jij kiezen als je haar was? Weet jij zelf al waar je wilt en kunt bevallen?
- Wat zijn voor jou de mogelijke voor- en nadelen van een thuisbevalling?
- Wat zijn voor jou de mogelijke voor- en nadelen van een poliklinische bevalling in het ziekenhuis?
- Wie zou jij graag bij je willen hebben tijdens je bevalling?
- In dit hoofdstuk zien we dat de kraamverzorgende ook bij de bevalling aanwezig is. Wist jij dat de kraamzorg vaak ook al bij de bevalling aanwezig is? Wat zou volgens jou de taak en rol zijn van de kraamzorg tijdens de bevalling?
- Wat lees je in dit hoofdstuk terug van de voorbereidingen die Mikal eerder heeft gedaan voor haar bevalling? Waarom zijn die nuttig geweest?
- Na de geboorte van Melodie laat Ella eerst de navelstreng uitkloppen. Wat is dit precies? En wat is hier het nut van?

Hoofdstuk 5 - Bevalling Lidiya

- Gynaecoloog Ineke spreekt met Lidiya over een keizersnede en het inleiden van een bevalling. Wat heb jij nu geleerd over deze onderwerpen? Wat wil je nog meer weten?
- Hoe bereid jij je voor op pijn tijdens de bevalling? Welke methodes zou je willen gebruiken? Krijg je bijvoorbeeld ook adviezen van vrouwen in je familie gekregen over hoe je om kunt gaan met pijn tijdens je bevalling?
- In Nederland kun je ook kiezen voor medicatie tegen de pijn, bijvoorbeeld een ruggenprik. Heb jij je hier al in verdiept? Wat zijn voor jou de voor- of nadelen van het kiezen voor medicatie tegen pijn tijdens de bevalling?
- Aram is onderweg naar de bevalling. Wat vind jij van de aanwezigheid van de vader tijdens een bevalling? Wat kunnen hier de voor- en nadelen van zijn? Wat is volgens jou precies zijn rol en taak tijdens een bevalling? Hoe willen jij en je partner dit zelf gaan doen tijdens de bevalling? Wie wil jij wel en niet erbij hebben als je zelf gaat bevallen?
- In dit hoofdstuk zien we dat Mikal haar vriendin Lidiya probeert te steunen tijdens de bevalling. Hoe doet ze dit precies? Wat denk jij dat een barende vrouw nodig heeft qua ondersteuning? Welke ondersteuning denk je zelf te willen van de mensen die bij je zijn tijdens de bevalling?
- Wat heb je in dit hoofdstuk geleerd over het voorkomen van een HIV-besmetting van moeder op kind tijdens een bevalling?
- Wat is het verschil tussen een medische bevalling en een poliklinische bevalling in het ziekenhuis? Weet je hoe het precies zit met de kosten hiervan?

“Wij zijn hier in een vreemd land, wij komen van heel andere maatschappij en cultuur. Hier is een andere taal en alles is hier nieuw voor je. Het is fijn als iemand je hier de weg wijst. Ik heb zelf veel van [Shkorey] geleerd. [...] Hoe een vrouw zichzelf staande kan houden en met haar school en doelen. Ik vond het zeer leerzaam.”

Respondent focusgroep

Film
Samson

Samson zijn film en verhaallijn start bij de geboorte van Amira, het kindje van Milka. We zien hoe Samson Milka heeft opgevangen toen zij vanwege haar zwangerschap niet terug kon naar haar vader. Awet heeft haar in de steek gelaten tijdens de zwangerschap, maar eist zijn rol als vader toch op na de geboorte. Milka herinnert zich hoe Samson al die tijd voor haar heeft klaargestaan, ze woont nu zelfs bij hem in huis. Ze kiest voor een toekomst met Samson. [Bekijk hier de film >](#)

Onderwerpen

#Relatie/familieproblemen
#Komst van een kind

Gespreksvragen

- *In de film horen we Milka tegen Samson zeggen dat de vader van haar kind (Awet) hen niet accepteert. Waarom zou hij dat niet doen?*
- *In de film zien we dat Samson zorgt voor Milka en haar kind, terwijl hij niet de biologische vader is. Wat vind jij ervan dat hij dit doet? Wat maakt iemand een vader?*

Rol Samson binnen Shkorey

Samson is Milka's beste vriend die verliefd op haar is. Hij schiet haar te hulp als zij er alleen voor komt te staan als ze onbedoeld zwanger wordt. Ook zien we Samson in de verhaallijn van Winta (zijn zusje) en Lidiya (zijn nicht).

Samson - Opvoeden jonge kinderen 1/2

Hoofdstuk 1 - De kraamverzorgster komt

Samson, Milka en baby Amira komen thuis uit het ziekenhuis. Kraamverzorgster Joke komt bij het gezin. Samson weet niet precies wat kraamzorg is en is verrast door haar komst in zijn huis. In zijn gesprekken met haar merkt Samson dat Joke veel kennis heeft. Maar hij vraagt zich toch af of zijn moeder niet gewoon kan komen helpen met de baby.

Onderwerpen

#Intakegesprek kraamzorg
#Kraamzorg (incl. kosten)
#Kraampakket, borstvoeding
#Flesvoeding
#Kolven

Bepalende keuzemomenten

Samson blijft aanwezig bij uitleg over borstvoeding, of hij vertrekt

Gespreksvragen

- *Wat zijn jouw verwachtingen van kraamzorg? Wat zou jij graag willen dat de kraamverzorgster wel of niet doet?*
- *Samson leert veel van Joke, maar vraagt zich ook af of de hulp van zijn moeder niet ook gewoon genoeg is. Wat is jouw mening hierover? Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van professionele kraamzorg? Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van hulp in huis van andere familieleden na de bevalling?*

Hoofdstuk 2 - De verloskundige komt

Ella de verloskundige komt bij Samson en Milka thuis. Samson en Milka vragen zich af waarom naast Joke nu ook Ella naar hun huis komt. Samson kent haar maar weet eigenlijk niet zo goed wat ze precies doet. Ella geeft uitleg over verloskundige zorg, ook na de bevalling.

Onderwerpen

#Thuisbezoek verloskundige
#Controles na de bevalling
#Verloskundige zorg
#Welzijn (nieuwe) ouders

Bepalende keuzemomenten

Samson voert gesprek met verloskundige over geboortezorg, of wijst dit gesprek af en gaat huiswerk maken.

Gespreksvragen

- *In de kraamweek komt Ella de verloskundige langs bij Samson en Milka thuis. Wat is volgens jou precies haar rol en taak nu Milka al bevallen is?*
- *Samson legt aan Ella uit dat het in Eritrea niet gebruikelijk is om al vroeg in de zwangerschap met anderen hierover te praten. Waarom is het volgens jou belangrijk dat Ella ook dit soort kennis krijgt? Hoe zou jij je eigen zorgverleners (bijvoorbeeld je verloskundige of kraamverzorgende) kunnen helpen om jouw cultuur beter te begrijpen?*

Hoofdstuk 3 - Amira wordt ingeschreven

Samson gaat naar het gemeentehuis om Amira in te schrijven. Na het inschrijven, raakt hij met de balie-medewerker in gesprek over financiën, kinderbijslag en verschillende toeslagen. Samson realiseert zich dat het belangrijk is dat Milka en hij hun financiën op een rijtje krijgen. Een kindje kost best veel geld!

Onderwerpen

#Inschrijving gemeente,
#Nationaliteit kindje
#Kinderbijslag
#Kindgebonden budget
#Eenoudertoeslag
#Kosten levensonderhoud kind

Bepalende keuzemomenten

Wel of niet doorvragen bij balie-medewerker t.a.v. kinderbijslag en kindgebonden budget

Gespreksvragen

- *Bij de inschrijving schrijft Samson de naam van Amira op een briefje. Waarom denk jij dat het zo belangrijk is dat er bij de inschrijving geen spelfouten in de naam van Amira worden gemaakt?*
- *Is het voor jou duidelijk wat het verschil is tussen kinderbijslag en kindgebonden budget?*
- *Weet jij wat er gaat veranderen in jouw financiën als je kindje straks is geboren? Als je al eerder kinderen hebt gekregen, wat is er toen precies veranderd in jouw financiën?*

Hoofdstuk 4 - Hielprik en gehoortest

Anna van JGZ belt om een afspraak te maken voor de hielprik en gehoortest. Samson en Milka weten beide niet wat dat is. Hoe komt zij aan hun telefoonnummer? Ook begint Samson het vervelend te vinden dat er nu steeds allemaal vreemde mensen naar hun huis komen. Joke geeft uitleg wie Anna is en wat de hielprik en gehoortest inhouden.

Onderwerpen

#Hielprik
#Gehoortest
#Introductie JGZ

Bepalende keuzemomenten

Meer informatie over hielprik of meer informatie over gehoortest (keuze wordt tweemaal aangeboden in de verhaallijn)

Gespreksvragen

- *Samson en Milka hebben er stress van dat er nu veel verschillende mensen bij hun thuis komen die zij niet (goed) kennen. Waarom denk je dat dit hun stress geeft? Hoe sta jij er zelf in, als dit gebeurt na de geboorte van jouw kindje? Hoe kun je zo goed mogelijk profiteren van de hulp die deze mensen jouw gezin kunnen bieden?*
- *Heb jij al eerder gehoord over de hielprik en gehoortest voor pasgeboren baby's? Waarom denk jij dat het belangrijk zou zijn om dit te doen?*

Hoofdstuk 5 - Hoe regelen we dit thuis?

Mieke belt met felicitaties voor de geboorte van Amira. Ze spreekt met Samson over stage-uren en een belangrijk examen die hij binnenkort moet doen. Samson maakt zich zorgen hoe Milka en hij school, werk en de zorg voor Amira kunnen organiseren. Joke biedt een luisterend oor, en legt uit hoe Stevig Ouderschap hen kan ondersteunen. S'avonds praat hij met Milka over zijn zorgen. Zij blijkt precies dezelfde zorgen te hebben! Milka wil graag haar diploma halen, maar ze wil ook rust om voor Amira te zorgen. Het helpt om er samen over te praten, maar het jonge stel heeft nog geen oplossing.

Onderwerpen

#Combinatie zorg-werk-school
#Zwangerschapsverlof
#Verlof vaders
#Communicatie
#Stevig Ouderschap

keuzemomenten

Samson zoekt zelf uit wat Stevig Ouderschap inhoudt, of begint eerst gesprek met Milka over stress rondom combinatie werk-school-zorg

Gespreksvragen

- *Wat is het plan op het gebied van de combinatie zorg-werk-studie van jouw gezin, als je kindje is geboren? Bespreek je dit wel eens met je partner, of anderen? Hoe kun je hier voor de geboorte van je kindje al voorbereidingen voor treffen?*

Hoofdstuk 6 - Naar het consultatiebureau

Samson en Milka gaan met Amira naar het consultatiebureau. Ze krijgen uitleg over o.a. meten en wegen en vaccinaties voor Amira. Ook spreken ze over de vragenlijst van Stevig Ouderschap die ze hebben ingevuld. Milka heeft een belangrijke beslissing gemaakt en praat hierover met Samson. Ze wil tijdelijk stoppen met haar opleiding, om voor Amira te zorgen. Zo kan Samson zijn diploma halen en een baan gaan zoeken. De relatie tussen Milka en Samson is heel sterk geworden. Ze vertrouwen elkaar en willen samen met Amira een toekomst opbouwen.

Onderwerpen

#Uitleg JGZ
#controles consultatiebureau
#vaccinatieschema
#Stevig Ouderschap
#Communicatie
#Combinatie zorg-werk-school

Bepalende keuzemomenten

Keuze voor wel of geen begeleiding vanuit Stevig Ouderschap

Gespreksvragen

- *Welke veranderingen zie je in de relatie tussen Samson en Milka als je dit hoofdstuk vergelijkt met het begin van hun verhaal samen? Wat vind je van hoe zij met elkaar omgaan en communiceren? Wat vind je daar goed of minder goed aan?*
- *Wat vind jij van de beslissing van Milka om te stoppen met haar opleiding?*

Hoofdstuk 7 - Amira groeit op

We maken een sprong in de tijd van 2 jaar. Amira is een peuter. Samson werkt nu fulltime in het ziekenhuis. Milka heeft een gesprek bij de Gemeente, over opnieuw starten met studeren en de mogelijkheden voor peuteropvang voor Amira. Ze maken samen een berekening van de kosten voor studeren, opvang van Amira, en de toeslagen die ze kunnen krijgen. Milka kan terug naar school! Het jonge stel is hoopvol over hun toekomst samen.

Onderwerpen

#Peuterspeelzaal
#Kinderopvang
#VVE-indicatie,
#Kinderopvangtoeslag
#Combinatie zorg-werk-school

keuzemomenten

Het idee voor kinderopvang afhouden of erachter komen waarom Milka dit graag wil

Gespreksvragen

- *Samson en Milka praten erover om Amira naar de peuterspeelzaal en kinderopvang te brengen. Hoe zou dit Samson kunnen helpen? Hoe zou dit Milka kunnen helpen?*
- *Wat is het belangrijkste wat jij hebt geleerd van dit hoofdstuk en deze verhaallijn? Wat heb jij geleerd van de keuzes van Samson en Milka? Zijn die keuzes ook relevant voor jouw eigen leven?*

Samson - Gespreksvragen 1/2

Uitleg gebruik gespreksvragen
www.shkorey.nl/gespreksvragen

Film Samson

- *Wat is jouw indruk van Samson? Wat voor jongen denk jij dat hij is?*
- *Wat is er positief aan Samson en zijn leven?*
- *Wat gaat er niet zo goed in Samson zijn leven?*
- *Hoe zou Samson om moeten gaan met deze uitdagingen?*
- *In de film horen we Milka tegen Samson zeggen dat de vader van haar kind (Awet) hen niet accepteert. Waarom zou hij dat niet doen?*
- *In de film zien we dat Samson zorgt voor Milka en haar kind, terwijl hij niet de biologische vader is. Op welke manier zorgt hij voor Milka en de baby? Wat vind jij ervan dat hij dit doet? Wat maakt iemand een vader?*
- *In de film zien we dat de relatie tussen Milka en haar vader niet goed is. Ook de relatie tussen Milka en Awet (de biologische vader van Milka's kindje) is niet goed. Wat zou Milka kunnen doen om dit op te lossen? Wat zouden haar vader, Awet of Samson kunnen doen om dit op te lossen?*
- *Heb jij wel eens ruzie gehad met je ouders of een ander familielid, waardoor jullie geen contact meer hadden? Hoe is dat verlopen?*

Hoofdstuk 1 - De kraamverzorgster komt

- *In dit hoofdstuk is de eerste kraamweek voor Milka, Amira en Samson begonnen. Waarom denk jij dat we in Nederland kraamzorg hebben? Wat is het nut hiervan? En hoe had Samson zich het beste kunnen voorbereiden hierop?*
- *Na de bevalling komt een professionele kraamverzorgster zorg aan huis geven. Wat zijn jouw verwachtingen hierbij? Hoe lijkt het jou dat iemand die je niet (goed) kent elke dag een aantal uren bij jou in huis is? Wat zijn je verwachtingen hierbij? Wat zou jij graag willen dat de kraamverzorgster wel of niet doet?*
- *Samson leert veel van kraamverzorgster Joke, maar vraagt zich ook af of de hulp van zijn moeder niet gewoon genoeg is. Wat is jouw mening hierover? Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van professionele kraamzorg? Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van hulp in huis van andere familieleden na de bevalling?*
- *Samson vraagt zich af of alle informatie over de voeding voor Amira niet meer een vrouwenzaak is. Wat vind jij hiervan? Is het belangrijk dat mannen/vaders ook weten hoe het precies zit met dit soort dingen in de zorg voor een baby? Waarom wel of niet?*
- *Samson zegt tegen Joke dat er veel veranderd is in korte tijd na de geboorte van Amira. Wat denk jij dat de grootste veranderingen voor Samson zijn? Hoe is dat (straks) voor jouw eigen gezin?*

Hoofdstuk 2 - De verloskundige komt

- *In de kraamweek komt ook Ella (de verloskundige) langs bij Samson en Milka thuis. Wat is volgens jou precies haar rol en taak nu Milka al bevallen is?*
- *Samson legt aan Ella uit dat het in Eritrea niet gebruikelijk is om al vroeg in de zwangerschap met anderen hierover te praten. Waarom is het volgens jou belangrijk dat Ella ook dit soort kennis krijgt? Wat kan ze hier precies mee? Wat kan Ella doen om meer van zulke informatie te krijgen? Hoe zou jij je eigen zorgverleners (bijvoorbeeld je verloskundige of kraamverzorgende) kunnen helpen om jouw cultuur beter te begrijpen?*
- *Ella informeert ook naar hoe het met Samson gaat. Waarom zou ze dit doen? Waarom is het belangrijk om ook het welzijn van de vader/man te bewaken nadat er een kindje is geboren?*

Hoofdstuk 3 - Amira wordt ingeschreven

- *In dit hoofdstuk hebben we meer geleerd over de aangifte van een kindje na de geboorte in Nederland. Welke verschillen zie jij tussen Nederland en Eritrea op dit vlak?*
- *Weet jij al welke naam en achternaam jouw kind zal krijgen na de geboorte? En welke nationaliteit voor jouw kindje van toepassing zal zijn?*
- *Bij de inschrijving schrijft Samson de naam van Amira op een briefje. Waarom denk jij dat het zo belangrijk is dat er bij de inschrijving geen spelfouten in de naam van Amira worden gemaakt?*
- *Is het voor jou duidelijk wat het verschil is tussen kinderbijslag en kindgebonden budget?*
- *Weet jij wat er gaat veranderen in jouw financiën als je kindje straks is geboren? Als je al eerder kinderen hebt gekregen, wat is er toen precies veranderd in jouw financiën?*
- *Als je al kinderen hebt: welke tips zou jij andere mensen geven over hoe zij zich financieel kunnen voorbereiden op de komst van een kindje?*

Hoofdstuk 4 - Hielprik en gehoortest

- *Samson en Milka hebben stress doordat er nu veel verschillende mensen bij hun thuis komen die zij niet (goed) kennen. Waarom denk je dat dit hun stress geeft? Hoe sta jij er zelf in, als dit gebeurt na de geboorte van jouw kindje? Hoe kun je zo goed mogelijk profiteren van de hulp die deze mensen jouw gezin kunnen bieden?*
- *In dit hoofdstuk wordt een afspraak gemaakt voor een hielprik en gehoortest voor kleine Amira. Heb jij al eerder gehoord over de hielprik en gehoortest? Waarom denk jij dat het belangrijk zou zijn om dit te doen?*

Hoofdstuk 6 - Naar het consultatiebureau

- *Welke veranderingen zie je in de relatie tussen Samson en Milka als je dit hoofdstuk vergelijkt met het begin van hun verhaal samen? Wat vind je van hoe zij met elkaar omgaan en communiceren? Wat vind je daar goed of minder goed aan?*
- *Samson en Milka gaan met Amira naar het consultatiebureau? Ken jij het consultatiebureau al? Waar denk jij dat het voor is, en waarom is het wel of niet belangrijk om daar naartoe te gaan met je kindje?*
- *Samson en Milka krijgen uitleg over de vaccinaties voor kinderen in Nederland. Heb jij er al eens over nagedacht of je je kindje wilt laten vaccineren? Wat zijn voor jou de voor- en nadelen van het vaccineren van je kindje?*
- *Het consultatiebureau biedt ook extra ondersteuning voor ouders, bijvoorbeeld als ze het even moeilijk hebben. Wat vind jij van deze mogelijkheid? Waarom zou je hier of geen gebruik van maken?*
- *Milka vertelt aan Samson dat ze wil stoppen met haar opleiding. Wat vind jij van deze beslissing van Milka? Wat zijn de mogelijke voor- en nadelen van deze beslissing voor Milka zelf? En voor Amira? En voor Samson?*

Hoofdstuk 5 - Hoe regelen we dit thuis?

- *In dit hoofdstuk zien we dat Samson en Milka worstelen met al hun verantwoordelijkheden: de zorg voor Amira, Samson zijn ouders helpen met brieven, werk, studie. Wat kunnen Samson en Milka volgens jou het beste doen om hier samen goede oplossingen in te vinden? Wat vind jij wat zij al goed doen samen? En wat doen ze minder goed?*
- *Op welke manieren kunnen Samson en Milka hulp en ondersteuning krijgen?*
- *Hoe kun je volgens jou studie en zwangerschap en zorg voor een kindje met elkaar combineren?*
- *Hoe kun je volgens jou werk en zwangerschap en zorg voor een kindje met elkaar combineren?*
- *Wat is het plan op het gebied van de combinatie zorg-werk-studie van jouw gezin, als je kindje is geboren? Bespreek je dit wel eens met je partner, of anderen? Hoe kun je hier voor de geboorte van je kindje al voorbereidingen voor treffen?*
- *Wat zou er veranderen in jouw leven als jij nu een kindje zou krijgen?*

Hoofdstuk 7 - Amira groeit op

- *Samson en Milka praten erover om Amira naar de peuterspeelzaal en kinderopvang te brengen. Hoe zou dit Samson kunnen helpen? Hoe zou dit Milka kunnen helpen? Hoe zou dit Amira kunnen helpen?*
- *Heb jij al besloten of jij je kinderen naar de peuterspeelzaal en/of kinderopvang zou willen brengen? Wat zijn daarbij jouw belangrijkste overwegingen? Naast peuterspeelzaal en kinderopvang, hoe kun je op andere manieren zorg voor je kind regelen als jij bijvoorbeeld gaat werken of verder wilt met je opleiding?*
- *Wat is het belangrijkste wat jij hebt geleerd van dit hoofdstuk en deze verhaallijn? Wat heb jij geleerd van de keuzes van Samson en Milka? Zijn die keuzes ook relevant voor jouw eigen leven?*

Shkorey is grote dank verschuldigd aan de volgende partners en medewerkers:

ZonMW, Gemeente Leeuwarden, Dochter & Zn Verloskundigen Leeuwarden, Kraamzus, GGD Fryslân, 8D-games, Leti Arts (*Ghana*), Milka Yemane en Jonathan Asmerom van Stichting Lemat, Rutgers, verloskundige Faye Vermeer, Humanitas HomeStart Leeuwarden, Muna Mohamed Abdelgadir, Bisrat Hidru, Besma Al-Magedi, Daniel Tuem, deelnemers van het kern- en filmteam (Shewit, Eyerusaliem, Titi, Selam, Amine, Tsgab, Ermias, Even, Luwam, Merhawit, Negsti, Regeat, 'baba' Tesfahun, Grmay) Firda, Amaryllis, BOAProducties, Jurjoes Media, Jeroen van de Bovenkamp, ISK Leeuwarden, Frank Spindelaar van rclme.nl, Dennis Ringersma van Eigendraads Advies, gynaecoloog Ineke Postma (bestuurder), Ruth Yohannes (bestuurder) en Gerda Groen (bestuurder). En iedereen die we hier per abuis niet genoemd hebben!

www.shkorey.nl